

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės mero

2024 m.

potvarkiu Nr.

PATVIRTINTA

Kauno Tirkiliškių mokyklos-darželio

direktoriaus 2024 m.

įsakymu Nr.

KAUNO TIRKILIŠKIŲ MOKYKLOS-DARŽELIO IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Kauno Tirkiliškių mokykla-darželis – juridinis asmuo, nesiekianti pelno Kauno miesto savivaldybės institucija. Adresas: M. Yčo g. 2 ir Dvarų g. 49, įstaigos kodas 191094715. Tel. 8 37 39 26 11, el. paštas tirkiliskiumd@tirkiliskiupradine.lt, internetinis adresas www.tirkiliskiupradine.lt

Mokykla-darželis savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos švietimo ir kitais įstatymais, Vaiko teisių konvencija, Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, Valstybine švietimo strategija, Švietimo ir mokslo ministerijos bei steigėjo norminiais teisės aktais ir nuostatais.

Kauno Tirkiliškių mokykla- darželis vykdo neformaliojo švietimo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. Ikimokyklinio ugdymo programa atliepia Valstybinės švietimo strategijos 2022-2027 metų nuostatas ir šių nuostatų įgyvendinimo programą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Vaiko gerovės valstybės politikos koncepciją (2003), Rengimo šeimai ir lytiškumo programą (2007), Gyvenimo įgūdžių ugdymo programą (2004), Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (1995), Ikimokyklinio ugdymo metodines gaires (2023) Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą (2023), Kauno miesto savivaldybės 2024- 2026 metų strateginio veiklos plano ir Kauno Tirkiliškių mokyklos- darželio 2024- 2026 metų strateginio plano nuostatas.

Ikimokyklinio ugdymo programa skirta vaikams nuo 3 iki (5) 6 metų.

Pagrindinė įstaigos veikla:

- **Ikimokyklinis ugdymas**, kurio paskirtis padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.
- **Priešmokyklinis ugdymas**, kuris padeda vaikui pasirengti sėkmingai mokytis pagal pradinio ugdymo programą
- **Pradinis ugdymas**, kuris užtikrina, kad vaikai gautų pagrindinį išsilavinimą, formuoja jų intelektualinį, emocinį, socialinį ir fizinį vystymąsi
- **Neformalus ugdymas**, kuris padeda ugdyti vaikų kūrybiškumą, įtvirtina ir gilina jau turimas vaikų žinias ir įgūdžius.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Kauno Tirkiliškių mokyklos- darželio ugdymas, remiantis konstruktyvistine ir ekologinių sistemų teorija, yra visapusiškas požiūris į mokymąsi bei ugdymą, kuris pabrėžia mokinio aktyvumą, jo aplinkos įtaką bei kompleksinį žinių įsisavinimą.

Konstruktyvizmas (Žanas Pjažė) yra švietimo teorija, kuri teigia, kad mokinys aktyviai konstruoja žinias, remdamasis savo patirtimi, požiūriais ir įsitikinimais. Pagrindiniai konstruktyvizmo principai apima aktyvų, individualų mokymąsi ir poreikio su kontekstu reikšmę. Vaikai yra aktyvūs dalyviai, kurie kuria ir peržvelgia žinias, o ne tiesiogiai priima informaciją iš mokytojo. Mokymasis yra efektyviausias, kai jis atitinka mokinio poreikius ir vyksta autentiškoje aplinkoje.

Ekologinių sistemų teorija (Urie Bronfenbrenneris) nagrinėja žmogų kaip sąveikaujančią su aplinka sistemą, kurioje įvairios veiksnys veikia vienas kitą ir turi įtakos mokymosi procesams. Šios teorijos esminiai elementai apima aplinkos įtaką, sistemingumą ir tarpusavio sąveiką. Vaiko mokymasis neapsiriboja tik grupe ar mokyklos teritorija, bet taip pat apima šeimos, bendruomenės ir visuomenės įtaką, mokymasis yra glaudžiai susijęs su mokinio socialine, kultūrine ir fizinės aplinkos sąlygomis, tad jis yra įtrauktas į įvairias sistemas, kurios turi įtakos jo mokymuisi ir ugdymuisi.

Siekiant efektyviai įgyvendinti šias teorijas ugdyme, atsižvelgiama į kelis svarbius principus ir praktikas:

1. **Problemų sprendimas:** mokiniams suteikiama galimybė tyrinėti, kurti ir išspręsti problemas, taip pat plėtoti savo mąstymo ir sprendimų priėmimo įgūdžius.
2. **Mokymasis per patirtį:** Svarbu, kad mokiniai turėtų galimybę išbandyti, eksperimentuoti ir pamatyti, kaip teoriniai žinias galima pritaikyti praktikoje, ne tik mokyklos- darželio teritorijoje, bet ir namie ar kitose aplinkose..
3. **Visuomeninės sąveikos skatinimas:** Mokymasis neapsiriboja grupe, todėl yra įtraukiamos įvairios socialinės ir kultūrinės patirtys, siekiant suprasti įvairiapusę mokinio aplinką. Kartą į mėnesį vaikai vyksta į išvykas, ekskursijas ir ugdymas vyksta netradicinėse erdvėse.
4. **Glaudus bendradarbiavimas su tėvais:** tėvai aktyviai įtraukti į ugdymo procesą.

Ugdymosi aplinkos (kontekstai) yra kuriami atsižvelgiant į vaikų poreikius, konstruktyvizmo, ekosistemų raidos teorijas ir atnaujintas Ikimokyklinio ugdymo gaires (2023). Ugdymo kontekstai:

- **Universalaus dizaino mokymui gairės:** siekia užtikrinti, kad visi mokiniai, nepriklausomai nuo jų gebėjimų, turėtų lygiavertės galimybes mokytis ir dalyvauti ugdymo procese.
- **Žaismės kontekstas:** mokymosi procesas integruojamas į žaidimą ar žaidybinę veiklą. Šis metodas skatina vaikus mokytis natūraliai, per patirtį ir interaktyvias veiklas, kurios yra įdomios ir patrauklios.
- **Judrus patyriminis ugdymas:** mokymasis vyksta per aktyvią patirtį ir judėjimą. Tai požiūris, integruojantis fizinį aktyvumą ir praktinį mokymąsi, siekiant ugdyti vaiko visapusišką vystymąsi.
- **Kultūriniai dialogai:** skatina mokinius suprasti ir vertinti skirtingas kultūras, puoselėti toleranciją bei tarpusavio supratimą. Tai procesas, kurio metu vaikai mokosi apie įvairias kultūrinės praktikas, vertybes, tradicijas ir istoriją, ugdydami savo kultūrinį sąmoningumą ir empatiją.

- **Kalbų įvairovė:** gimtosios kalbos puoselėjimas, domėjimasis kitomis kalbomis ir kitomis kultūromis.
- **Tyrinėjimas ir gilus mokymasis:** skatina kritinį mąstymą, supratimą ir nuoseklų žinių įsisavinimą. Šie procesai siekia plėsti žinių bazę ir ugdyti analitinį bei kūrybišką mąstymą.
- **Realios ir virtualios aplinkos:** tiek realios, tiek virtualios aplinkos turi savo unikalią vertę ir gali būti naudojamos kaip priemonės siekiant įvairiapusio ir efektyvaus mokymosi proceso. Integracija ir subalansavimas tarp šių dviejų aplinkų gali prisidėti prie didesnio vaikų įtraukimo ir mokymosi rezultatų gerinimo.
- **Kūrybiniai dialogai:** vaikai bendradarbiauja, dalinasi idėjomis ir kuria naujas idėjas, koncepcijas ar sprendimus. Šie dialogai skatina kūrybiškumą, inovacijas.

Pritaikius visus šiuos kontekstus, ugdymas yra patrauklus, šiuolaikiškas ir pritaikytas vaikui augti, tobulėti, mokytis ir išreikšti savo vidines galias.

Programos atliepimas vaikų poreikiams

Kauno Tirkiliškių mokykloje- darželyje vaikų poreikiai skirstomi į kelias pagrindines kategorijas, kurios apima fizinius, emocinius, socialinius, intelektualinius ir saugumo poreikius. Šie poreikiai yra svarbūs, kad vaikai galėtų augti sveikai ir harmoningai.

Fiziniai poreikiai:

Mityba: Sveikas ir subalansuotas maistas, tinkamai paruošti valgiai, reguliari mityba.

Miegas: Pakankamas ir kokybiškas pietų miegas, jeigu yra poreikis vaiku nemiegoti pietų miego- jis įgyvendinamas.

Fizinis aktyvumas: Galimybė dalyvauti sporto ir fizinio aktyvumo veiklose, daug laiko praleidžiant lauke.

Emociniai poreikiai:

Saugumo jausmas: Apsaugota ir stabili aplinka, kurioje vaikas jaučiasi saugus.

Savivertė: Skatinimas ir palaikymas, padedantis vaikui formuoti teigiamą savęs vertinimą.

Socialiniai poreikiai:

Draugystė: Bendravimas su bendraamžiais, draugystės ir socialinių įgūdžių ugdymas.

Bendruomenės priklausymas: Priklausymo jausmas mokyklai ir bendruomenei.

Bendravimo įgūdžiai: Mokymas bendravimo, bendradarbiavimo ir konflikto sprendimo įgūdžių.

Intelektualiniai poreikiai:

Mokymosi galimybės: Prieiga prie kokybiško ugdymo ir mokymosi išteklių.

Kūrybiškumas: Galimybės kūrybiškai veiklai ir išraiškai.

Smalsumas: Skatinimas tirti, atrasti ir mokytis naujų dalykų.

Saugumo poreikiai:

Fizinė apsauga: Apsauga nuo fizinių pavojų ir traumų.

Emocinė apsauga: Apsauga nuo emocinių traumų, streso ir nerimo.

Taip pat tenkinami įstaigą lankančių vaikų specialūs ugdymosi poreikiai: kalbos, kalbėjimo ir kiti komunikacijos, socializacijos sutrikimai pasitelkiant logopedo ir psichologo paslaugas. Lopšelyje-darželyje dirba kvalifikuota pedagogų komanda, kuriai padeda ir specialistai – logopedas, psichologas, socialinis pedagogas, bendrosios praktikos slaugytojas, techninio personalo darbuotojai.

Išryškėjus vaiko gabumams, bus kalbama su tėvais ir sudaromos sąlygos tiems gabumams vystyti. Vaikai, turintys meninių gebėjimų ar norintys vaidinti, galės lankyti muzikos būrelį, dailės ir dramos užsiėmimus. Mokykloje – darželyje įdiegtas įtraukusis ugdymas ir įstaiga prieinama įvairių poreikių vaikams. Taip pat taikomas Universalus dizaino ugdymui modelis.

Į vaikų ugdymosi procesą integruojama ikimokyklinio ugdymo programa „Mes geri draugai“, kurios pagalba vaikai mokosi įveikti kasdieninius emocinius sunkumus: atstūmimą, vienatvę, patyčias ar priekabiavimą, sunkius pokyčius.

Programos atliepimas tėvų ir bendruomenės poreikiams

Darželio-mokyklos bendruomenė visada stengiasi laiku atsižvelgti į tėvų poreikius ir lūkesčius dėl vaikų ugdymo, siūlydama įvairius ugdymo modelius ir kultūrų įvairovę, kad tėvams būtų priimtina. Įstaiga atvira vietos bendruomenės poreikiams ir tradicijoms, dalyvaudama mikrorajono renginiuose bei šventėse. Tėvai ir pedagogai nuolat ieško naujų bendradarbiavimo formų, kartu rūpinasi vaikais, aptaria jų problemas ir džiaugsmus. Bendradarbiaudami su šeimomis, pedagogai aktyviai įtraukia šeimas į grupės veiklą, nes tai yra viena pagrindinių sąlygų vaikų ugdymo sėkmei. Tai padeda:

- Artėti prie kokybiško ugdymo tiek darželyje, tiek šeimoje;
- Atkleisti šeimai vaiko gyvenimo grupėje ypatumus ir supažindinti su sąlygomis;
- Šviesti tėvus pedagogikos ir psichologijos klausimais;
- Drauge ieškoti bendrų ugdymo poveikio vaikui priemonių;
- Vadovautis principu: viskas, kas daroma, daroma vaikų labui.

Šeimos ir darželio-mokyklos personalo tarpusavio pasitikėjimą kuriame nuo pirmųjų susitikimų, siekdami, kad šeimos nuolat jaustųsi darželio bendruomenės dalimi. Todėl ypač aktyviai įtraukiame šeimas į darželio gyvenimą, veiklas bei vaikų ugdymo procesą. Reguliariai rengiame apklausas, kurių metu renkama informacija apie tėvų pageidavimus, nusiskundimus ir pasiūlymus. Rengiami reguliariūs susirinkimai, kur tėveliai teikia idėjas, siūlo sprendimus dėl aplinkos kūrimo, bendrų projektų rengimo, lėšų panaudojimo, renginių organizavimo ir kt. Taip pat tėvai aktyviai dalyvauja ugdymo procese, veda įvairius užsiėmimus.

Bendravimo su šeima formos: individualūs pokalbiai; bendri tėvų, vaikų ir pedagogų renginiai: šeimų šventės, vakaronės; grupės tėvų susirinkimai; tėvų švietimas: medžiaga tėvų lentoje; tėvų dalyvavimas įvairiuose tyrimuose; pagalba įvairiais vaiko ugdymo klausimais: aplankai, bukletai, pedagogo patirtis, praktiški pedagogo patarimai, literatūra, pagalba sprendžiant problemas; vaikų pažinimas: vaikų piešinių ir darbėlių parodos, atvirų durų dienos, šeimos ir pedagogų kasdieniai, nuoširdus bendravimas.

Įstaigos savitumas

Kauno Tirkiliškių mokykla-darželis yra nedidelė įstaiga, tad tarp vaikų, pedagogų, administracijos ir tėvų vyksta betarpiškas bendravimas. Visi vaikai pažįsta vieni kitus iš skirtingų grupių, kartu bendrauja ir žaidžia, taip pat vyresni pagloboja mažesnius. Vaikai pažįsta visas auklėtojas ir į jas visada gali kreiptis pagalbos. Įstaigos mažumas sukuria tvirtos bendruomenės pojūtį ir vaikai jaučiasi saugūs ir drąsūs. Vaikai, baigę ikimokyklinio ugdymo grupę, nuosekliai pereis į priešmokyklinio ugdymo grupę. Ugdytiniai gebės dalintis žaislais ar kitais daiktais su kitais, mokės patys norimam darbui pasirinkti atitinkamas priemones, iškilusius konfliktus bandys spręsti taikiais būdais. Vaikai mokės dirbti bendraudami ir bendradarbiaudami.

Įstaigos struktūra sudarys galimybes skirtingo amžiaus vaikams (nuo 3 metų iki 11 metų) lankyti vieną ugdymo įstaigą. Išvengiama adaptacijos naujoje ugdymo įstaigoje. Patogu ir vaikų bei mokinių tėveliams, kurie augina skirtingo ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus. Priimant vaikus į įstaigą, prioritetas teikiamas lankančių vaikų broliams ir sesėms.

Taip pat Tirkiliškių mokykloje- darželyje yra diegiamas STEAM ugdymas. darželyje integruoja mokslą, technologijas, inžineriją, meną ir matematiką į vieną ugdymo modelį. Šis metodas skatina vaikus tyrinėti, eksperimentuoti ir kūrybiškai spręsti problemas per žaidimą ir praktinę veiklą. Šis metodas įgyvendinamas per šias sritis:

1. Mokslas:

- Eksperimentai: Atliekami paprasti eksperimentai, pavyzdžiui, augalų auginimas, vandens tyrinėjimas, balionų eksperimentai ir pan.
- Gamtos tyrinėjimas: Vaikai tyrinėja gamtą, renka lapus, vabzdžius, stebi orų pokyčius, stebi augalų pokyčius ir pan.

2. Technologijos:

- Interaktyvios lentos ir planšetės: Naudojamos edukacinės programos ir žaidimai, skatinantys mokymąsi.
- Paprasčiausių programavimo pagrindų mokymasis: sprendžia loginius uždavinius, mokinasi programuoti planšetėse. Yra numatytas robotukų įsigijimas.

3. Inžinerija:

- Konstrukcijų kūrimas: Vaikai kuria statinius iš įvairių medžiagų (lego kaladėlių, blokų, kartono), projektuoja ir planuoja.
- Problemų sprendimas: Užduotys, kuriose vaikai turi sukurti sprendimą konkrečiai problemai, pvz. kaip pereiti grupę neliečiant žemės ir pan.

4. Menai:

- Kūrybinės dirbtuvės: Piešimas, tapyba, lipdymas, konstrukcijos iš perdirbamų medžiagų ir pan.

5. Matematika :

- Matematiniai žaidimai: Skaičiavimo, rūšiavimo ir geometrinių figūrų atpažinimo žaidimai.
- Numicon skaičiavimo metodas: Oxford universitete sukurta skaičiavimo sistema vaikai mokinasi skaičiuoti ir suvokti skaičius
- Kasdienės situacijos: Matematikos taikymas kasdienėse veiklose, pavyzdžiui, matavimas, svėrimas, skaičiavimas ir pan.

STEAM apjungia kūrybiškumo ir kritinio mąstymo ugdymą, tyrinėjimo ir smalsumo skatinimą, probleminio mąstymo ir sprendimų priėmimo įgūdžių lavinimą, bendradarbiavimo įgūdžių ugdymą. Tai skatina vaikus būti kūrybingais ir mąstyti kritiškai, ugdo natūralų vaikų smalsumą ir norą tyrinėti aplinkinį pasaulį, padeda vaikams išmokti spręsti problemas ir priimti sprendimus, suteikia vaikams galimybę matyti ryšius tarp skirtingų mokymosi sričių ir kaip jos susijusios ir skatina vaikus dirbti komandoje ir mokytis bendradarbiauti su kitais.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Kauno Tirkiliškių mokyklos- darželio programa parengta vadovaujantis svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę. Pagrindiniai ikimokyklinio ugdymo principai:

1. **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas** (Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika yra ugdanti ir turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju, sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymuisi.) Emocinis ryšys
2. **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.** (Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;)
3. **Žaismės principas** (Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;)
4. **Sociokultūrinio kryptingumo principas.** (Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;)
5. **Integralumo principas** (Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;)
6. **Kontekstualumo principas** (Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;)
7. **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas** (Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;)
8. **Įtraukties principas** (Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;)
9. **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** (Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdieniui rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;)
10. **Reflektyvaus ugdymo(si) principas** (Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);)

Ikimokyklinis ugdymas yra esminis etapas vaiko gyvenime, kurio metu formuojasi pagrindiniai gebėjimai ir socialiniai įgūdžiai. Vadovaujantis šiais principais, pedagogai gali užtikrinti, kad ugdymo procesas būtų visapusiškas, įtraukus ir pritaikytas prie individualių vaikų poreikių.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas: Atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Ikimokyklinio ugdymo uždaviniai: Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko į visapusišką vaiko vystymąsi, unikalumą bei poreikius, užtikrinant saugią, ugdymąsi skatinančią aplinką, dialogišką sąveiką grindžiamą tikslingą ugdymą ir spontanišką vaiko ugdymąsi, pasiekti, kad vaikas:

- **Plėtotų individualias galias:** Skatinti vaikų fizinį, socialinį, pažinimo, kalbos ir bendravimo bei kūrybinių gebėjimų vystymąsi, padedant jiems pažinti ir išreikšti save,

atliepiančią individualius raidos ypatumus ir prigimtinių gabumų visumą. Vaikas pasitikintis ir besirūpinantis savimi ir kitais.

- **Pozityvus bendravimas ir bendradarbiavimas:** pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes, skatinant spontanišką vaiko veiklą, pritaikius patirtinio mokymo(si) metodus ir pripažįstant žaidimo principus; Vaikas komunikabilus ir jautrus socialinei ir kultūrinei įvairovei.
- **Aktyvus dalyvavimas bendruomenės gyvenime:** Skatinti vaikų aktyvų dalyvavimą ir kūrybinį saviraišką šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės veiklose. Vaikas kūrybingas ir aktyvus bendruomenės dalis.
- **Mokymasis pažinti ir veikti:** Skatinti vaikų mokymąsi per žaidimą, klausimų kėlimą, tyrinėjimą, STEAM ugdymą, veiklos būdų ir priemonių pasirinkimą, samprotavimą apie įgytas žinias bei tolesnės veiklos planavimą, atsižvelgiant į galimybes skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus, daromą pažangą ir juos fiksuoti. Vaikas lanksčiai mąstantis ir sėkmingai besimokantis.

Rezultatai: Ikimokyklinio ugdymo ugdymosi rezultatai yra esminiai rodikliai, leidžiantys įvertinti, kaip vaikai vystosi įvairiose srityse ir kaip ugdymo procesai prisideda prie jų augimo. Šie rezultatai padeda nustatyti vaiko pasirengimą tolesniam mokymuisi ir gyvenimui. Vaikų vertinimas grindžiamas 18 vaikų žingsneliais, kurie atliepia 7 vaiko galias per 5 turinio sritis. Vertinimas vykdomas du kartus per metus, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius ir galimybes.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymosi turinį sudarytas atsižvelgiant į 7 vaiko galias per 18 pasiekimų žingsnelių, kurie atspindi 5 turinio srityse. Kauno Tirkiliškių mokykla- darželis orientuoti į STEAM ugdymą, tad pagrindinės vaiko galios yra: sėkmingai besimokantis ir lanksčiai mąstantis. Likusios vaiko galios proporcingai ugdomos pagal pagrindinius ugdymo(si) principus. 5 temos „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu iš išreikšiu“ ir „Mūsų sveikata ir gerovė“ yra integraliai įtrauktos į ugdymo turinį ir procesą, atliepiančią ugdymą per vaiko galias.

Vaiko galia: LANKSČIAI MĄSTANTIS

Pasiekimų sritis – matematinis mąstymas:

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.

Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.

0-3 metai

Vaiko mokymosi gairės

- **Veiksmų supratimas ir jų kartojimas:**
Vaikas pradeda suprasti ir atpažinti pagrindines sąvokas, tokias kaip „yra“, „nėra“, „dar“, „taip“, „ne“. Jis parodo savo supratimą naudodamas kūno kalbą, pavyzdžiui, gestus ir mimiką. Vaikas taip pat atkreipia dėmesį į judančius objektus ir mėgsta kartoti matytus veiksmus, tokius kaip griebimas, metimas, siekimas daiktų.
- **Daiktų išskyrimas pagal savybes:**
Vaikas geba atpažinti ir rūšiuoti daiktus pagal jų savybes, pavyzdžiui, formą, dydį ir spalvą. Jis mokosi atlikti užduotis, tokias kaip mažesnių objektų dėjimas į didesnius ir daiktų rūšiavimas pagal spalvą bei formą. Vaikas pradeda suprasti ir taikyti sąvokas „toks pat“, „kitoks“, „daug“, „mažai“, tapatindamas objektus pagal jų savybes.
- **Skaičių ir loginių sąvokų supratimas:**
Vaikas pradeda suprasti palyginimo sąvokas, tokius kaip „didelis-mažas“, „ilgas-trumpas“. Jis geba nuosekliai įvardyti skaičius (1, 2, 3) ir atpažįsta įvairias skaičių išraiškas (pirštų skaičius, taškai, brūkšneliai). Taip pat vaikas pradeda žaisti loginius žaidimus, rūšiuoti daiktus pagal dydį, formą ir spalvą, ir tirti skirtumus tarp paveikslėlių.
- **Daiktų stebėjimas ir manipuliavimas:**
Vaikas mėgsta stebėti ir manipuluoti daiktais. Jis deda daiktus vieną ant kito, siekia žaislus ir juos tyrinėja. Reaguodamas į pasikartojančius garsus ir judesius, vaikas rodo emocijas, kai pastebi išskirtinius daiktus pagal jų formą, dydį ir spalvą.

Pedagogo mokymo gairės

- Žaidžiant su vaiku vartoja žodžius yra, nėra, dar, taip, ne.
- Žaidžia tuos pačius žaidimus su skirtingų spalvų, formų, dydžių žaislais.
- Įvardija daikto spalvą, dydį, formą, siekia, kad vaikas jas įsimintų.
- Klausosi ir teatralizuoja eilėraštkus, daineles, pasakėles, kuriuose kas nors skaičiuojama, kartojama, randama dar ir dar...
- Kuria aplinką, kurioje vaikas galėtų vartyti knygeles, nevaržomai ardyti ir surinkti daiktus, tyrinėti jų dydžius ir formas, eksperimentuoti su spalvomis, dydžiais ir formomis, įvairiai judėti.
- Leidžia eksperimentuoti su įvairių dydžių, formų daiktais. Stengiasi aplinką praturtinti tyrinėjimą, rūšiavimą skatinančiomis priemonėmis.

4-6 metai

Vaiko mokymosi gairės

- **Skaičių suvokimas ir veiksmų atlikimas:**
Vaikas nuosekliai įvardija ir užrašo skaičius nuo 0 iki 10, susieja juos su daiktų kiekiu ir atlieka paprastus sudėties bei atimties veiksmus iki 7-ų ribos. Jis taip pat sugeba palyginti rinkinius iki 5 daiktų ir išskaidyti 4 ar 5 daiktų rinkinius įvairiais būdais.
- **Geometrinių figūrų atpažinimas ir lyginimas:**
Vaikas atpažįsta ir pavadina geometrines figūras (skritulį, kvadratą, trikampį, kubą, rutulį) nepriklausomai nuo jų dydžio ir padėties. Jis grupuoja daiktus pagal spalvą, formą ir dydį, taip pat atskiria plokštumos ir erdvės figūras.
- **Sekų kūrimas ir sąvokų vartojimas:**
Vaikas pratęsia ir kuria sekas su 2–3 pasikartojančiais elementais, pavyzdžiui, garsais, dydžiais, spalvomis. Supranta erdvines sąvokas („į dešinę nuo“, „tarp“, „viduryje“) ir pradeda vartoti būdvardžių laipsnius, taip pat

Pedagogo mokymo gairės

- Leidžia vaikams pasirinkti įdomius ir suprantamus stalo žaidimus.
- Skatina vaikus aiškinti savo mintis, idėjas apie atliekamus skaičiavimus.
- Moko vaiką kuo įvairesnėse aplinkose pastebėti įvairius sekų susidarymo būdus, siūlo kuo įvairesnės veiklos kurioje vaikas praktiškai išbandytų sekų kūrimo galimybes.
- Skatina vaikus aplinkoje ir gamtoje pastebėti pažįstamų geometrinių figūrų daiktus.
- Siūlo žaidimus, kuriuose vaikas susidarytų supratimą apie ilgio, masės, tūrio matavimo priemones ir būdus.
- Siūlo vaikams veiklą kurio aktyviai plėtojamas žodynas reikalingas judėjimo kryptims, daiktų vietai nusakyti.

TYRINĖJŲ IR PAŽIŪSTU PASAULI	geba įvardyti dydžių skirtumus („šiek tiek didesnis“, „truputį mažesnis“). Skaičiavimo ir sąvokų naudojimas: Vaikas atsako į klausimus apie kiekius žaidimuose, naudodamas sąvokas „daug“, „vienas“, „nė vieno“ ir vartoja sąvokas „pirmas“, „antras“. Jis sugeba atlikti skaičiavimo užduotis, piešdamas ir vaizduodamas duomenis grafiškai, taip pat sprendžia paprastas problemas.	Supažindina vaikus su smėlio laikrodžiu, laikrodžiu, žadintuvu. Skatina vaikus vartoti savaitės dienų pavadinimus, kalbasi apie metų laikų kaitą, įvairių metų laikų atliekamus darbus.
	Pasiekimų sritis – skaitmeninis sumanumas: Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.	
	Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	
	0-3 metai	
	Vaiko mokymosi gairės Domisi ir sąveikauja su išmaniaisiais žaislais: Vaikas pradeda domėtis išmaniųjų žaislų judėjimu ir aktyviai juos stebi, reaguodamas į jų veiksmus. Jis taip pat tyrinėja išmaniuosius žaislus, stebėdamas jų veikimą. Veiksmų sekos ir komandų vykdymas: Žaidimo metu vaikas pradeda atlikti paprastas veiksmų sekas (pavyzdžiui, trepsėjimą ir plojimą), rodo veiklų eiliškumą naudodamas žodžius, garsus ar veiksmus. Vaikas taip pat vykdo suaugusiųjų ar kitų vaikų duotas komandas, atlikdamas užduotis pagal nurodymus. Sąveika su išmaniaisiais žaislais: Vaikas stebi išmaniųjų žaislų judėjimą, siekia jų rankomis, klauso jų garsų (pvz., kūdikių karuselės). Jis taip pat susidomi žaislais be ekranų, tokiais kaip robotukai, ir mokyklos aplinkoje pradeda žaisti su paprastais robotais, naudodamas jų pagrindines funkcijas. Saugaus naudojimo taisyklių mokymasis: Vaikas pradeda laikytis pagrindinių išmaniųjų žaislų ir kitų daiktų saugaus naudojimo taisyklių. Su mokytojo pagalba laikas, praleidžiamas prie ekranų, yra ribojamas iki pusės valandos per dieną, siekiant užtikrinti tinkamą ir saugų naudojimą.	Pedagogo mokymo gairės - Supažindina su išmaniaisiais žaislais - Parodo, kaip veikia robotukai - Supažindina su naudojimosi taisyklėmis - Atrenka ugdymui naudingas programėles, žaidimus
	4-6 metai	
	Sąveika su skaitmeniniu turiniu ir technologijomis: Vaikas reaguoja į informaciją, pateikiamą vaizdo, garso ar animacijos formomis, ir supranta komandas, pateikiamas per grafinius simbolius ir objektus. Jis geba interpretuoti ir vykdyti komandas, pateiktas skaitmeniniu būdu. Įrenginių naudojimas ir bendravimas skaitmeninėmis technologijomis: Su mokytojo pagalba vaikas mokosi naudotis įvairiais skaitmeniniais įrenginiais, tokiais kaip pelė, planšetinis ekranas ir klaviatūra. Jis bendrauja ir tyrinėja skaitmeninį turinį, naudojant informacines svetaines, kuria skaitmeninį turinį, fotografuodamas, piešdamas ar įrašydamas garsus. Projektinės veiklos ir saugus dalijimasis skaitmeniniu turiniu: Vaikas pasirenka tinkamas interneto svetaines ir programėles kūrybinėms užduotims atlikti, vykdo paprastas komandų sekas programavimo aplinkose ir supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalijimosi taisykles.	- Rengia įdomias ir patrauklias skaitmenines užduotis - Organizuoja ugdymą realiu laiku jungdamiesi prie nuotolinių įrenginių (pavyzdžiui, prie paukščio lizdo esančios stebėjimo kameros ar kt.) ir informacinių svetainių (pavyzdžiui, susirasti gyvūnų, augalų vaizdus, išbandyti virtualius turus ir kt.); - Supažindina su taisyklėmis, kaip saugiai naudotis internetu.

	Skaitmeninių technologijų naudojimas ir kūryba: Vaikas vartoja su technologijomis susijusius žodžius (pvz., „interaktyvi knygelė“, „programėlė“, „žaidimas“) ir naudoja skaitmeninį fotoaparata fiksuoti savo patirčiai ir aplinkai. Jis pradeda naudoti paprastas programėles piešimui, garsui ir vaizdui įrašyti, taip pat kuria ir dalijasi savo skaitmeniniu turiniu.	
Vaiko galia: SĖKMINGAI BESIMOKANTIS		
Pasiekimų sritis – tyrinėjimas:		
Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.		
Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.		
0-3 metai		
TYRINĖJU IR PAŽISTU PASAULĮ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Tyrinėjimas ir sąveika su aplinka: Vaikas aktyviai tyrinėja savo aplinką, bandydamas pamatyti, išgirsti, paliesti, paimti ir paragauti įvairius daiktus. Jis reaguoja į aplinką mimika, judesiais ir garsais. Vaikas mėgsta stebėti ir dalyvauti veiksmuose, tokiuose kaip slėpynės, bei domisi, kas vyksta aplink jį. Naujų tyrinėjimo būdų išbandymas: Vaikas pradeda tyrinėti naujus būdus, kaip pažinti pasaulį. Jis domisi savo kūnu, medžiagų faktūromis, žaislais ir kitais objektais. Su nepažįstamais objektais elgiasi atsargiai, tačiau rodo smalsumą ir siekia suprasti, kaip ir kodėl jie veikia. Tyrinėjimo pradžia ir metodai: Vaikas aktyviai siekia paimti, liesti, apžiūrėti žaislus ir daiktus. Tai pirmieji tyrinėjimo žingsniai, kai jis dažnai kiša daiktus į burną, uosto, ragauja ir klausosi. Vaikas stebi aplinką, bando judinti daiktus, sudėti ar išardyti, taip atrandant naujus veikimo būdus. Žaidimai ir įgūdžiai: Vaikas mėgsta kartoti tas pačias veiklas, tokias kaip žaidimus, knygutes ar filmukų peržiūras, tačiau pradeda taikyti naujus tyrinėjimo metodus kitose situacijose. Pavyzdžiui, jis gali pradėti skaičiuoti, dėti daiktus tvarka ar tvarkyti žaislus, taikydamas įgytą patirtį. Eksperimentavimas ir kūrybiškumas: Vaikas pradeda fantazuoti ir eksperimentuoti su gamtinėmis medžiagomis, formomis, dydžiais, spalvomis, judesiu, garsais ir intonacija. Jis pamėgdžioja suaugusiuosius ir ilgiau įsitraukia į tyrinėjimo veiklas, džiaugiasi atradimais ir dalijasi jais su kitais.	- Sudaro galimybės kūdikiui žaisti su žaislais arba tam tinkamais daiktais, judėti, siekti žaislo ir pan. - Duoda vaikams įvairių formų, dydžių, paviršių žaislų ir priemonių. - Sudaro sąlygas naudoti ir vystyti įvairius gebėjimus: klausyti, stebėti, prisiminti, kalbėti, aptarti, kas vyko, priimti sprendimus. - Moko atpažinti spalvas, simetriją ir formas, atkreipia dėmesį, kurios tinka viena prie kitos yra giminingos. - Skatina manipuliuoti kiekiais, sudaro galimybes surinkti, rūšiuoti ir sudėti daiktus kokia nors tvarka. Skiria laiko mokytis apsirengti ir valgyti, padėti vienas kitam.

TYRINĖJŲ IR PAŽIŪSTU PASAULĮ		
	4-6 metai	
	Vaiko mokymosi gairės Tyrinėjimo ir pasirinkimo procesas: Vaikas pradeda savarankiškai pasirinkti reikalingus daiktus ir medžiagas žaidimui ar kitoms veikloms. Jis paaiškina savo pasirinkimo priežastis, tyrinėja ir išbando medžiagas, kad suprastų jų savybes, taip ugdydamas smalsumą ir gebėjimą priimti sprendimus. Klausimai ir eksperimentavimas: Vaikas kelia klausimus, spėlioja ir numato tiriamosios veiklos eigą bei rezultatus. Jis siekia suprasti ryšį tarp daikto padarymo ir jo paskirties, domisi, kokios medžiagos buvo naudojamos objektams pagaminti, ir tyrinėja jų savybes. Lyginimas ir samprotavimai: Vaikas stebėdamas ir eksperimentuodamas išsiaiškina objektų savybes, lygina ir gretina daiktus bei reiškinius, ieškodamas panašumų ir skirtumų. Jis aktyviai tyrinėja aplinką, kelia klausimus apie tai, kas dar galėtų būti tiriamas, ir siūlo idėjas, kaip toliau plėtoti tyrimus. Samprotavimas ir klausimai: Vaikas dalyvauja diskusijose apie daiktų naudojimą, paaiškina jų savybes ir kelia klausimus apie gamtos reiškinius, gyvų organizmus bei žmogaus sukurtus objektus. Jis gilina savo žinias, samprotuoja apie daiktų savybes ir bando suprasti aplinkos dėsningumus. Tyrinėjimas ir bandymai: Vaikas atlieka bandymus, stebi gamtą ir tyrinėja medžiagų bei daiktų savybes. Jis pastebi aplinkos pokyčius, diskutuoja apie tai, kaip keičiasi gamta, ir samprotuoja apie tyrimų atsargumą bei reikalingus veiksmus norint saugiai eksperimentuoti. Stebėjimas ir fiksavimas: Vaikas aktyviai stebi aplinką, komentuoja reiškinius ir fiksuoja savo pastebėjimus diagramose ar kitose vaizdinėse formose. Jis sugalvoja idėjas ir dalyvauja bandymuose, užduoda klausimus, aptaria matytus panašumus ir skirtumus, gilindamas savo tyrimo įgūdžius.	Pedagogo mokymo gairės - Kuria ugdymo aplinką kurioje vaikams būtų prieinamos įvairios medžiagos ir priemonės. - Skatina vaikus nebijoti ir bandyti klysti ieškant tinkamiausio problemos sprendimo. Skatina vaikus pasitelkti simbolius, palyginti, atkartoti, numatyti situacijas. Skatina paaiškinti savo pasirinkimą. - Siūlo vaikams tinkamas knygas, paveikslėlius, plakatus, žemėlapius, kuriais jie galėtų remtis pagrįsdami savo požiūrį. - Sudaro sąlygas stebėti, tyrinėti artimąją aplinką, jos objektus, jų kaitą, savybes. - Inicijuoja nesudėtingus bandymus. - Parūpina įvairių tyrinėjimo priemonių: padidinanųjų stiklų, matavimo, svėrimo prietaisų, moko vaikus savarankiškai jais naudotis. - Skatina vaikus, kad jie patys ieškotų atsakymų į jiems rūpimus klausimus knygose, žinyuose, enciklopedijose, internete. - Skatina vaikus apibūdinti daiktus, reiškinius, gyvosios ir negyvosios gamtos objektų savybes, bruožus.
Pasiekimų sritis – problemų sprendimas: Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.		
Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsversto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.		
TYRINĖJŲ IR PAŽIŪSTU PASAULĮ	0-3 metai	
	Vaiko mokymosi gairės Veiksmų tobulinimas ir pagalba: Vaikas pakartoja nesėkmingą veiksmą, koreguoja jį, kad pasiektų norimą rezultatą. Susidūręs su kliūtimi, jis gali pasitelkti žinomas veikimo būdus arba paprašyti pagalbos, parodydamas tai mimika, balsu ar gestais. Stebėjimas ir sprendimų tobulinimas: Vaikas stebi kitų sprendimus ir išbando juos, siekdamas	Pedagogo mokymo gairės - Drąsina vaikus savarankiškai bandyti įveikti iššūkius ar problemas. - Aiškina vaikams jų veiksmų pasekmes. - Rodo vaikams būtinus veiksmų su daiktais būdus, pataria, kaip elgtis vienoje ar kitoje situacijoje. - Komentuoja veiksmų pasekmes.

	įveikti kliūtis. Jei nepavyksta pasiekti tikslo, jis gali nuspręsti nutraukti veiklą arba laukti pagalbos, tačiau dažnai atranda naujus sprendimus, remdamasis ankstesne patirtimi. Tyrinėjimas ir pasikartojimas: Vaikas žaidžia su daiktais, kartodamas veiksmus (dėjimą, metimą, sukimo veiksmus), kad pasiektų norimą rezultatą, ir reaguoja emocijomis, kūno kalba bei mimika, parodančia, ar pavyko. Problemos sprendimas ir mokymasis: Vaikas bando spręsti kasdienes problemas savarankiškai, tačiau nepavykus, stebi kitus, kaip jie sprendžia kliūtis, ir, jei reikia, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	- Padedą vaikams įveikti kliūtis ar sunkumus, atlikti sudėtingą veiklą, kad stiprėtų jo pasitikėjimas savimi. - Skatina vaikus imtis sudėtingos veiklos jeigu vaikas sako „negaliu“, „nemoku“ ir pan. - Pateikia vaikams kelis sprendimo būdus padedančius įveikti kliūtis, leidžia vaikui pasirinkti.
	4-6 metai	
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Veiklos sunkumų įveikimas: Vaikas suvokia, kad susidūrė su sudėtinga užduotimi ar problema, ir nori ją įveikti. Jis stebi veiksmų pasekmes, išmoka iš nesėkmių ir, jei reikia, prašo pagalbos iš suaugusiojo. Sprendimų paieška ir bendradarbiavimas: Ieško tinkamų sprendimų, konsultuojasi su kitais ir mokosi iš praeities klaidų. Vaikas pradeda atpažinti kasdienes ir neįprastas problemas, numato galimas pasekmes ir atsižvelgia į kitų nuomonę. Patirties taikymas ir klaidų analizė: Susidūręs su nauja problema, vaikas taiko jau turimas žinias, vertina situaciją iš skirtingų perspektyvų. Jei pirmas bandymas nepavyksta, jis bando kelis kartus ir ieško sprendimo, mokydamasis iš savo ir kitų klaidų. Iššūkių priėmimas ir atkaklumas: Žaisdamas stalo žaidimus, vaikas įvertina žaidimo sudėtingumą, tačiau nepasiduoda ir ryžtingai priima iššūkius. Jei kyla sunkumų, jis apie juos pasakoja ir atkakliai siekia įveikti kliūtis.	- Komentuoja vaikų taikomus problemų sprendimo būdus ir jų pasekmes. - Skatina vaikus prisiminti, kokius panašios problemos sprendimo būdus jie taikė anksčiau. - Drąsina vaikus kartu ieškoti išeities iš susidariusios probleminės situacijos. - Padedą vaikams įveikti sunkumus, tarantis kart su vaikais, padedant jiems apmąstyti svarbiausius problemų sprendimo etapus.
Pasiekimų sritis – mokėjimas mokytis: Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.		
Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.		
TYRINĖJU IR PAŽISTU PASAULĮ	0-3 metai	
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Susidomėjimas aplinka ir tyrinėjimas: Vaikas reaguoja į kalbą, mimiką, žaislus ir daiktus, parodomas susidomėjimas aplinka nukreipiant žvilgsnį, suklusdamas ir liečiant. Jis pradeda tyrinėti aplinką naudojantis visais pojūčiais. Tikslingas veiksmas ir džiaugsmas dėl atradimų: Vaikas siekia išgauti norimą rezultatą ir veikia tikėdamasis pasiekti tikslą. Džiaugiasi savo pasiekimais ir atradimais, kuriuos įgyja atlikdamas veiklą. Trumpas įsitraukimas ir emocinė reakcija: Vaikas trumpam įsitraukia į sudominusią veiklą, reaguoja emocijomis į veiksmus ir veiklas, aktyviai domisi aplinkos daiktais ir mėgsta išbandyti naujus dalykus. Dėmesio sutelkimas ir reakcijos: Vaikas sutelkia dėmesį į žaislus, daiktus, žmones ir parodo savo reakcijas judesiais, mimika ir garsais. Jis stebi ir kartoja garsus bei judesius, taip pat spontaniškai	- Kalbina vaiką, rodo, jam įdomius žaislus ar daiktus, giria jeigu vaikui pavyksta su jais veikti. - Parūpina žaislų, kurie skatina tyrinėti visais pojūčiais. - Pastebi vaikų ketinimus juos įvardija, esant reikalui padeda įgyvendinti. - Leidžia vaikams žaisti ir mokytis individualiu tempu, skatina, džiaugiasi tuo ko jie išmoko. - Parenka tinkamus žaislus ir žaidimus skatinančius vaikus žaisti, kurie keltų iššūkius ir galėtų būti įvairiai panaudojami. pažinti, išmokti. - Skatina vaikus inicijuoti žaidimus. - Kuria prasmingas ir kur įmanoma tikroviškas žaidimo ir darbo situacijas. - Kartu su vaikais džiaugiasi tais dalykais, kurių jis

	kartoja pasiektą rezultatą.	jau išmoko.
	4-6 metai	
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	• Kūrybinė iniciatyva ir eksperimentavimas: Vaikas mėgsta kūrybiškai žaisti ir imasi iniciatyvos, siūlo žaidimo idėjas ir stengiasi jas įgyvendinti. Spontaniškai bando, klausia, spėja ir taiso klaidas, siekdamas pasiekti norimą rezultatą. • Tyrimas ir smalsumas: Vaikas aktyviai tyrinėja aplinką, klausia, ką dar galima sužinoti ir padaryti. Ieško atsakymų į klausimus ir planuoja veiksmus, siekdamas patenkinti savo smalsumą ir išmokyti naujų dalykų. • Iniciatyva ir atkaklumas: Vaikas aktyviai imasi iniciatyvos ir atkakliai siekia savo tikslų. Jis pradeda numatyti ir pasirinkti priemones bei medžiagas, reikalingas veiklai įgyvendinti, ir pasako, ką jau atliko, bei ką darys toliau. • Planavimas ir lankstumas: Vaikas planuoja savo veiksmus, komentuoja, kas vyksta, ir bando paaiškinti, kokie bus rezultatai pasirinkus tam tikras veiklas. Lanksčiai prisitaiko prie situacijos, koreguoja savo sprendimus, jei reikia.	• Inicijuoja pokalbius su vaikais apie tai ko jie norėtų išmokyti, kaip jie patys gali sau padėti. • Sudaro sąlygas vaikams žaisti sudėtingus žaidimus ir kartu mokytis tyrinėti daiktus, medžiagas, jų savybes ir kitų dalykų. • Supažindina vaikus su enciklopedijomis, internetu, leidžia juo naudotis.

Vaiko galia: KŪRYBINGAS

Pasiekimų sritis – kūrybiškumas:

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.

Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.

0-3 metai

KURIU IR IŠREIŠKIU	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	• Kūrybiškumas ir atradimai: Vaikas išgauna ir komponuoja patikusius garsus, judesius, veiksmus bei objektus, atrandamas naujas veikimo būdas. Jis mėgsta tyrinėti įvairias aplinkybes ir nuolat ieško būdų išreikšti savo kūrybiškumą. • Pakartotinis tyrinėjimas: Vaikas nuolat sugrįžta prie dominančių raškos būdų, stengiasi iš naujo tyrinėti ir tobulinti savo atradimus, gilindamas savo žinias ir supratimą. • Reagavimas į aplinką: Vaikas pastebi ir gyvai reaguoja į aplinkoje esančius daiktus, žmones, garsus, vaizdus, skonius ir lytėjimo potyrius. Jis tai daro suklusdamas, kartais triukšmingai, aktyviai reaguodamas kūno kalba. • Tyrinėjimas ir smalsumas: Vaikas aktyviai tyrinėja daiktus, garsus, judesius, kvapus, skonius, stengiasi juos suprasti ir įsiminti, išbandydamas įvairias reakcijas ir įsivaizduodamas, kaip gali juos panaudoti.	• Skatina vaiką patirti vis naujus potyrius, įspūdžius. • Stengiasi, kad vaikas veikloje patirtu visus 5 pojūčius (uoslės, regėjimo, klausos, lytėjimo, skonio). • Duoda vaikams žaisti su skirtingų spalvų, tekstūrų, formų daiktais. • Nuolatos atnauja žaislus ir priemones, kurios lavina pojūčius. • Siūlo vaikams žaislus kuriuos galima išardyti, išbandyti. • Pasiūlo vaikui žaisti dailės priemonėmis ir medžiagomis. • Kuria saugią, džiaugsmingą. Laisvą aplinką, kurioje vaikas gali eksperimentuoti su įvairia saugia medžiaga. • Skatina vaikus savarankiškai piešti, tapyti, žaisti. • Skatina vaikus klausti, domėtis, į klausimus atsakyti trumpai, bet aiškiai.
	4-6 metai	
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	• Vaizduotės ir kūrybiškumo panaudojimas: Vaikas pasitelkia vaizduotę veikdamas įvairiais būdais – žaisdamas, pasakodamas, judėdamas ir kurdamas. Jis	• Skatina divergentinį mąstymą, užduoda klausimą „Kas būtų, jeigu...?“

KURIU IR IŠREIŠKIU	- sugalvoja įdomių idėjų, naujų veikimo būdų, fantazuoja apie tai, ką norėtų sukurti. Įsivaizduojamos funkcijos ir kūrybiniai sprendimai: Vaikas išradingai ir neįprastai naudoja įvairias medžiagas ir priemones, pasakoja, kodėl jam patinka tam tikras kūrinys, ir aiškina pasirinktus kūrybos būdus bei medžiagas. Jis kelia klausimus, svarsto, įsivaizduoja ir fantazuoja apie kūrybinio proceso eigą. Kūrybiniai iššūkiai ir eksperimentavimas: Vaikas numato, kokiais būdais ir priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, pasitelkia savitą požiūrį į pasaulį. Jis nebijo klysti ir eksperimentuoti, drąsiai ir savitai sprendžia kūrybinius iššūkius, ieško naujų sprendimų ir neįprastų idėjų.	- Taiko įvairius metodus ir būdus: smegenų audrinimas, fantastiniai klausimai, kūrybiniai vaidinimai, pasakų kūrimas, fantastinio gyvūno piešimas. - Kuria žaidybines, tyrinėjimo aplinką kurioje yra įvairių reikiamų priemonių ir medžiagų. - Skatina kurti pasakas.
	Pasiekimų sritis – gebėjimas žaisti: Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.	
	Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	
	0-3 metai	
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Komunikacija su suaugusiais ir aplinka: Vaikas atsako į artimų suaugusiųjų prisilietimus ir žaidimus, mėgdžioja jų judesius ir garsus, siekia suaugusiojo dėmesio bei palaikymo. Jis aktyviai tyrinėja aplinką, žaidžia su suaugusiuoju arba kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kitų žaidėjų veiksmais. Žaidimo erdvės pasirinkimas ir vaidmenų laikymasis: Vaikas tikslingai pasirenka arba susikuria erdvę žaidimui, renkantis atitinkamus žaislus. Jis laikosi žaidimo vaidmens taisyklių ir aktyviai įsitraukia į veiklą, kuri reikalauja bendradarbiavimo ir koordinacijos su kitais žaidėjais. Žaidimo pradžia ir socialinė sąveika: Vaikas pradeda žaisti ir manipuliuoti žaislais, sukuriant savo mėgstamus pasikartojančius judesius ir garsus. Jis siekia socialinio atsako ir džiaugiasi bendrais žaidimais, kurie dažnai yra kartojami. Inicijuoja ir palaiko žaismingas socialines sąveikas, naudodamas savo bendravimo „kalbą“. Eksperimentavimas ir vaidmenų žaidimai: Vaikas eksperimentuoja su įvairiais žaislais ir daiktais, jungia du ar tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. Jis kartodamas veiksmus žaidžia įsiminusį įvykį ir, žaisdamas individualiai arba su kitu vaiku, atlieka paprastus režisūrinius ar vaidmenų žaidimus.	- Skatinti spontanišką žaislingumą - Ragina ir suteikia visas sąlygas vaikams kurti žaidimus - Organizuoja ugdomuosius žaidimus.

4-6 metai		
Vaiko mokymosi gairės		Pedagogo mokymo gairės
• Kalba ir vaidmenų atlikimas žaidime: Vaikas geba derinti žaidybinius veiksmus, naudojasi kalba vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Jis sugeba laikytis pasirinkto vaidmens ir atlikti tiksliai jam priklausančias funkcijas. Tai rodo gebėjimą sėkmingai sąveikauti su kitais, prisijungti prie 3–5 vaikų grupių žaidimo. • Siužetiniai ir simboliniai žaidimai: Vaikas žaidžia menamoje erdvėje arba apsibrėžia ją simboliniais veiksmais. Jis laikosi siužetinių vaidmenų žaidimo taisyklių, gali atlikti vaidmenų funkcijas ir aktyviai dalyvauti kolektyviniuose režisūriniuose žaidimuose, kurdamas naratyvinius žaidimų pasaulius. • Žaidimo taisyklių laikymasis ir žaidimo erdvės tvarkymas: Vaikas laikosi žaidimo taisyklių, dalyvauja judriuose, stalo ir kolektyviniuose sportiniuose žaidimuose, laikosi taisyklių ir tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir po jo. • Pažįstamų socialinių situacijų kūrimas ir improvizacija: Vaikas kuria išplėtotas kasdienes socialines situacijas, jungdamas kelis ar daugiau įvykių. Jis žaisdamas improvizuoja, kuria sudėtingesnius siužetus, kuriuose susipina realios patirtys su fantastiniais elementais ir personažais.		• Sukurti sąlygas kurti vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. • Organizuoja ugdomuosius žaidimus, aiškina jų taisykles. • Skatina naudoti įvairias netradicines priemones, su jomis žaisti. • Skatina eksperimentuoti, kurti žaidimo erdves. • Mokina žaidimų taisyklių, skatina pačius vaikus jas kurti.
Pasiekimų sritis – meninė raiška: Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.		
Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.		
0-3 metai		
Vaiko mokymosi gairės		Pedagogo mokymo gairės
• Patrauklių priemonių pasirinkimas: Vaikas pradeda rinktis jam patrauklias raiškos priemones, tokias kaip rašikliai, dažai, tešla, ir jas naudoja kūrybiniais tikslams. • Tyrinėjimas per veiksmus: Vaikas atkreipia dėmesį į pėdsakus, kuriuos palieka spontaniškai veikdamas su priemonėmis ir medžiagomis, išreiškdamas kūrybinį procesą per garsus, judesius ir savo kalbą. • Ištraukia į kūrybą ir žaidimus su įvairiomis priemonėmis: Vaikas mėgsta žaisti su grafine raiška ir erdvinėmis medžiagomis, tyrinėja, kaip skirtingos priemonės palieka įvairius pėdsakus, ir mėgaujasi atradimais. • Kūrybiškai manipuliuoja medžiagomis: Naudodamas skirtingas medžiagas, vaikas kuria ir transformuoja objektus, mėgsta kurti įvairius statinius, lipdinius ir piešinius, išbandydamas įvairius formavimo ir raiškos būdus.		• Siūlo vizualinės raiškos priemones: kurias galima liesti, judinti, , spaudyti, tepioti dažais ir pan. • Palankiai reaguoja, drąsina ir komentuoja vaikų piešinius. • Organizuoja įvairias kūrybines užduotis įvairiomis formomis. • Skatina išbandyti įvairias grafikos technikas (monotipija, lino raižinys, koliažas), eksperimentuojant su mišriomis technikomis. • Skatina spontaniškai žaisti su erdvinei vizualinei raiškai skirtomis priemonėmis ir medžiagomis.

4-6 metai		
KURIU IR IŠREIŠKIU	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Patrauklių priemonių pasirinkimas: Vaikas pradeda rinktis jam patrauklias raiškos priemones, tokias kaip rašikliai, dažai, tešla, ir jas naudoja kūrybiniais tikslais. Tyrinėjimas per veiksmus: Vaikas atkreipia dėmesį į pėdsakus, kuriuos palieka spontaniškai veikdamas su priemonėmis ir medžiagomis, išreiškdamas kūrybinį procesą per garsus, judesius ir savo kalbą. Išitraukia į kūrybą ir žaidimus su įvairiomis priemonėmis: Vaikas mėgsta žaisti su grafine raiška ir erdvinėmis medžiagomis, tyrinėja, kaip skirtingos priemonės palieka įvairius pėdsakus, ir mėgaujasi atradimais. Kūrybiškai manipuliuoja medžiagomis: Naudodamas skirtingas medžiagas, vaikas kuria ir transformuoja objektus, mėgsta kurti įvairius statinius, lipdinius ir piešinius, išbandydamas įvairius formavimo ir raiškos būdus.	- Skatina spontanišką kuriamų vaizdų atradimą, stebėjimą, tyrinėjimą, kuris perauga į tikslingą grafinių ir spalvinių vaizdų kūrimą – piešimą. - Inicijuoja kūrybines veiklas, kuriose vaikai išbando ir tyrinėja įvairias grafinės ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas. - Mokytoja skatina stebėti, analizuoti, aptarti profesionalių menininkų sukurtais kūrinių (grafikos ir tapybos darbai, fotografijos ir kt.)
<i>Pasiekimų sritis – estetinis suvokimas:</i> Vertybinė nuostata. Domisi, gėrиси, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka.		
Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.		
0-3 metai		
KURIU IR IŠREIŠKIU	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Emocingas reagavimas į aplinką ir stimulus: Vaikai rodo pasitenkinimą ir sutelkia dėmesį, kai yra emociškai kalbinami suaugusiųjų, kai mato ryškius daiktus, muziką, šokio judesius ir žaislus. Jie intuityviai mėgdžioja tai, kas patinka, ir reaguoja į skirtingus stimulus, tokius kaip intonacija, muzikos garsai ir gamtos vaizdai. Reakcijos į kūrybos elementus ir atpažinimas: Vaikai pradeda atpažinti ir reaguoti į jau girdėtus muzikos kūrinius, šokius, ratelius ir dailės kūrinius. Jie reaguoja į darnų garsų, žodžių sąskambį, piešinius ir gamtos objektus, o paklausti, ar patiko kūrinys, sugeba išreikšti savo nuomonę. Emocinis reagavimas į garsus ir muziką: Vaikai klausosi muzikos, guguoja ir juokiasi girdėdami malonius garsus, reaguoja į kalbą, dainavimą bei muziką judindami rankas ir kojas, linguodami. Jie gali parodyti savo emocijas ir džiaugsmą kryžstavimu, dainuojant ar šokant.	- Kuria muzikinę aplinką, kurioje vaikas turėtų galimybę klausytis įvairių garsų. - Kalbėdamas su vaikais naudoja įvairias balso intonacijas, siekdamas, kad vaikai girdėtų emocijas. - Dainuoja vaikui, klausosi įvairios nuotaikos dainų, kontrastingos nuotaikos muzikos kūrinių. - Kartu su vaiku žaidžia ir išraiškingai rodo, kaip galima veikti su žaislais. - Vaikų piešinius eksponuoja vaikams prieinamoje vietoje, siekdamas, kad vaikas galėtų bet kada jį pasižiūrėti. - Skatina, giria vaikus už kūrybinius darbus. - Sudaro galimybes vaikams pažinti ir išbandyti įvairias dailės medžiagas ir priemones. - Kuria vaikams spalvingą, įdomią aplinką

Vaiko mokymosi gairės

Pedagogo mokymo gairės

- **Išitraukia į įvairias menines veiklas:**
Vaikai džiaugiasi dainavimu, šoku, vaidinimu ir pasipuošimu, mėgaujasi meniniu pasirodymu ir išreiškia savo emocijas per šias veiklas. Jie rodo pasitenkinimą bendra veikla ir grožisi gamtos spalvomis, formomis, garsais.
- **Reaguoja į skirtingus meno kūrinius:**
Vaikai skirtingai reaguoja į kontrastingus meno kūrinius, aplinką ir skirtingas meninės veiklos formas. Jie pastebi meno kūrinių išskirtinumą ir ypatumus, tokius kaip siužetas, veikėjų bruožai, nuotaika ir spalvos.
- **Dalijasi įspūdžiais ir vertina meno kūrinius:**
Po meno renginių, koncertų, parodų vaikai dalijasi savo įspūdžiais ir nuomone. Jie gali pasakyti, kas jiems patiko ar kas buvo gražu, ir vertina tiek savo, tiek kitų kūrybą, atpažįsta meno paskirtį ir kontekstus.
- **Aktyvus dalyvavimas kūrybinėse veiklose:**
Vaikai aktyviai dalyvauja muzikiniuose užsiėmimuose, dainuoja, šoka, žaidžia ir emociškai komentuoja savo kūrybinius procesus. Jie pasidalina įspūdžiais apie muziką, šokius, vaidinimus, gamtos ar aplinkos reiškinius.

- Sudaro galimybes vaikams dalyvauti muzikinėje veikloje ir darželyje vykstančiuose renginiuose.
- Skatina vaikus estetinį jautrumą, suvokimą ir vertinimą plėtoti per pojūčius.
- Kuria harmoningą, turtingą estetinių vaizdų aplinką.
- Skatina vaikus saugoti ir gerbti visa, kas gražu, puoselėti grožį kasdieniniame gyvenime.
- Sudaro galimybes pažinti tautos tradicijas, meną, gimtojo krašto grožį, kalbą.
- Kalbasi su vaikais apie spalvas, ugdymo pasitikėjimą savimi.
- Skatina vaikus savo žaidimuose vaidinti muzikantus, šokėjus, dailininkus. Kartu su vaikais žiūri įvairių žanrų teatro vaidinimus, įrašus, žiūri animacinius filmukus.
- Sudomina vaikus patrauklia ir malonia veikla paties auklėtojo ir kitų kūrybos pavyzdžiais.
- Išklauso vaikus apie jų kūrybinius sumanymus, sugalvoja įvairių būdų, kaip padėti vaikui suvokti ir papasakoti kūrinių siužetus.
- Sudaro vaikams galimybę dalyvauti, stebėti lankytis parodose, teatruose, koncertuose, šventėse, mugėse ir pan.
- Skatina vaikus aptarti stebėtus šokius, vaidinimus, koncertus.
- Skatina vaikus reikšti įvairią nuomonę, aiškina, kad visokia nuomonė yra priimtina.
- Skatina vaikus realizuoti kilusius sumanymus.
- Sudaro sąlygas vaikams klausytis muzikos kūrinių, skatina susikaupti, išklausyti, savo mintimis pasidalinti su draugais.

Vaiko galia: KOMUNIKABILUS

Pasiekimų sritis – kalbų supratimas:

Vertybinė nuostata. Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą.

Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.

AŠ KALBŲ PASAULYJE	Vaiko mokymosi gairės		Pedagogo mokymo gairės	
	Bendravimo suvokimas ir dalyvavimas sąveikoje: Vaikas aktyviai reaguoja į žodinį ir nežodinį bendravimą, palaiko akių kontaktą, stebi garsų šaltinį, šypsosi ir keičia veido išraiškas pagal intonacijas. Jis dalyvauja abipusėje sąveikoje su suaugusiaisiais ir vaikais. Klausymasis ir dėmesio koncentracija: Vaikas reaguoja į pasikartojančius garsus, ritmus, judesius ir vaizdus, atpažįsta aplinkinius stimulų pasikartojimus. Jis trumpam susikaupia klausydamasis kalbos, reaguoja į klausimus, tokius kaip „kas“, „kur“, ir sugeba įsidėmėti paprastus žodžius ar sakinius po kelių pakartojimų. Reakcija į knygas ir paveikslėlius: Vaikas mėgsta knygelių skaitymą, jas liečia, žiūrinėja, deda į burną ir emociškai reaguoja į pažįstamus paveikslėlius. Jis pradeda atpažinti mėgstamas knygas ir dažnai prašo, kad jas paskaitytų. Įsitraukimas į žaidimus ir daineles: Vaikas entuziastingai dalyvauja žaidimuose ir dainelėse, kartoja skiemenis ar žodžius, reaguoja į ritmą, intonavimą ir kūno kalbą. Jis pasitelkia emocijas ir judesius, kad atliptų dainelės ar eilėraščio prasmę.		- Skatina vaikus kalbėti natūraliai, laisvai, gyvai, nesivaržant. - Žadina vaiko norą kasdien savo veikloje vartoti kraigaliones, piešinius, simbolius, raides, žodžius - Skatina vaikus sakyti, pasakoti ką galvoja. - Skatina vaikus kalbėti literatūrine kalba ir tarmiškai. - Skaito vaikams tik vertingus tautosakos ir grožinės literatūros kūrinius. - Grupės aplinką papildo naujais daiktais, žaislais, juos vaikui nuolat įvardija. - Skatina vaikus mėgdžioti trumpus žodelius. Kalba su vaikais apie artimosios aplinkos daiktus, reiškinius, santykius. - Skatina vaikų klausymąsi, sudaro ryšį tarp daikto ir žodžio, veiksmo, judesio ir žodžio. - Palaiko vaiko norą tarti kartoti žodžius. - Skatina vaiką kartoti daineles, eilėraštukus, žaidinimus, pasakėlių tekstų garsus ir pan. - Kartu su kūdikiu varto knygeles, žiūrinėja paveikslėlius, kalba su vaiku apie tai ką mato	
	4-6 metai			
	Vaiko mokymosi gairės		Pedagogo mokymo gairės	
Reakcija į kalbą ir klausimus: Vaikas geba klausytis, suprasti ir atsakyti į įvairias komunikacines situacijas. Jis reaguoja į klausimus, prasidedančius „kodėl“, „kaip“, „koks“, ir gali vykdyti kelis iš eilės pateiktus prašymus. Domėjimasis rašytine kalba: Vaikas rodo susidomėjimą rašytinės kalbos elementais, atkreipia dėmesį į raides bei skaitmenis aplinkoje. Atpažįsta pirmąją savo vardo raidę ir kitas pažįstamas raides. Knygų ir literatūrinių kūrinių suvokimas: Vaikas nuspėja knygos turinį pagal viršelį ar pavadinimą, atidžiai klausosi skaitomų ar pasakojamų kūrinių, supranta skirtingų žanrų tekstus, įskaitant kalendorius, žurnalus bei tinklalapius. Rašytinių tekstų analizė: Vaikas pradeda skirti žodžius sudarančius garsus ir skiemenis. Jis domisi rašytiniais teksta, supranta jų siužetą remdamasis iliustracijomis bei atpažįstamais žodžiais.		- Pratina išklausyti, kai kalba pašnekovas - draugas, auklėtoja, kitas suaugęs žmogus. - Taiko įvairius būdus – paaiškinimą, paveikslėlių rodymą, išraišką, kūno kalbą arba balso toną – atskleidžiamas naujų žodžių prasmę. - Užrašo vaikų kūrybos perliukus, juos kaupia pasiekimų aplankuose. - Parenka kalbines raiškos priemones, atitinkančias vaiko amžių, individualius poreikius ir gebėjimus: enciklopedijos, žinynai, laikraščiai, žurnalai, komiksai ir kt. - Skatina pasakoti draugams, auklėtojomis, išsakyti savo džiaugsmą, liūdesį, gailystę, užuojautą. - Įtraukia kitakalbius vaikus į įvairią kalbinę veiklą: klausymai-atsakymai, pabaik sakinių, pratęsk pasakojimą ir kt. Skaito literatūrinius ir tarmiškus tekstus: pasakas, iliustruotas knygelės, dainuojamoji tautosaka ir kt. - Skatina dėti, apžiūrinėti įvairios tematikos paveikslėlius, iliustracijas, jas apibūdinti, aptarti. - Sudaro sąlygas vaikams nuolat girdėti taisyklingą, spalvingą, rišlią suaugusiųjų kalbą, skatina ją mėgdžioti. - Plečia žodyną, aiškina nežinomų žodžių reikšmę. - Kalbos ugdymą vykdo spontaniškai ir tikslingai, sudarydamas įvairias situacijas: žodiniai žaidimai, inscenizacijos, vaidinimai. - Inicijuoja individualius pokalbius su vaiku. - Sukuria vaikų kalbinį aktyvumą skatinančią aplinką: inicijuoja vaikų pokalbius, diskusijas. - Skatina vaikus spontaniškai improvizuoti, fantazuoti. Padeda užrašyti jų mintis, pasakojimus. - Sistemiškai ir kryptingai stebi ir vertina vaiko		

AŠ KALBŲ PASAULYJE		kalbos pokyčius ir pažangą. • Organizuoja parodas, išvykas, ekskursijas.
	Pasiekimų sritis – kalbinė raiška: Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas.	
	Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, ištraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	
	0-3 metai	
	Vaiko mokymosi gairės Aktyvus bendravimas garsais ir žodžiais: Vaikas bendrauja garsais, gestais, mimika, išreikšdamas savo emocijas ir poreikius. Jis mėgdžioja naujus garsus, žodžius, gestus, žaidžia kalba ir intonacijomis. Kalbos naudojimas komunikacijoje: Vaikas kalba trumpais 2–3 žodžių sakiniais, užduoda klausimus apie aplinką ir jos objektus, taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas bei mandagumo frazes. Kalbinė raiška: Vaikas mėgdžioja kalbančiųjų lūpų judesius, skiemenis, taria priebalsių ir balsių junginius. Garsais ir trumpais žodžiais įvardija objektus, veiksmus, išreiškia norus. Komunikacija ir žaidimai: Vaikas dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose, jungia žodžius su gestais, kalba vienažodžiais ar dvižodžiais sakiniais apie tai, ką mato ir patiria aplinkoje.	Pedagogo mokymo gairės - Derina vaiko kalbinę raišką su vaizdu, judesiu, mimika. - Sakytinė ir rašytinė kalbą ugdo tuo pačiu metu.
	4-6 metai	
	Vaiko mokymosi gairės Komunikacija ir klausinėjimas: Vaikas kalba 3–5 žodžių sakiniais, užduoda klausimus, užmezga pokalbius, prašo, kreipiasi bei tariasi su kitais, laikydamasis kalbėjimo taisyklių. Taisyklingai taria daugumą gimosios kalbos garsų, vartoja mandagumo frazes, sinonimus, antonimus bei kitus vaizdingus žodžius. Kūrybinė ir logiška raiška: Vaikas laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, deklamuoja eilėraščius ar jų dalis, pasakoja žinomų istorijų 2–3 pagrindinius įvykius išlaikydamas jų eiliškumą. Jis dalijasi savo patirtimi, svajonėmis bei norais ir logiškai atsako į užduotus klausimus. Pasakojimas ir vaidmenų žaidimas: Vaikas kalba apie savo jausmus ir veiklą, pasakoja trumpas pasakas ar istorijas, pasinaudodamas gestais ir mimika. Dalyvauja vaidmenų žaidimuose ir geba keisti kalbėjimo stilių pagal situaciją. Rašymas ir komunikacija: Vaikas domisi rašymu: kopijuoja simbolius, raides, skaičius, kuria savo ženklus, piešia schemas ir paprastus planus.	Pedagogo mokymo gairės - Pratina išklausti, kai kalba pašnekovas - draugas, auklėtoja, kitas suaugęs žmogus. - Taiko įvairius būdus – paaiškinimą, paveikslėlių rodymą, išraišką, kūno kalbą arba balso toną – atskleidžiamas naujų žodžių prasmę. - Užrašo vaikų kūrybos perliukus, juos kaupia pasiekimų aplankuose. - Parenka kalbines raiškos priemones, atitinkančias vaiko amžių, individualius poreikius ir gebėjimus: enciklopedijos, žinytai, laikraščiai, žurnalai, komiksai ir kt. - Skatina pasakoti draugams, auklėtojoms, išsakyti savo džiaugsmą, liūdesį, gailestį, užuojautą. - Įtraukia kitakalbius vaikus į įvairią kalbinę veiklą: klausymai-atsakymai, pabaik sakinį, pratęsk pasakojimą ir kt. Skaito literatūrinius ir tarmiškus tekstus: pasakas, iliustruotas knygelės, dainuojamoji tautosaka ir kt. - Skatina dėti, apžiūrėti įvairios tematikos

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Naudoja raides įvairiose veiklose, rašo savo vardą bei bando komunikuoti su kitakalbiais vaikais ir suaugusiaisiais. Istorijų kūrimas ir atpasakojimas: Vaikas kuria istorijas pagal paveikslėlius, nuosekliai išdėstydamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas ir jas pritaiko žaidimuose. Apibūdina veikėjus, rašo aplinkoje matomus žodžius ir kopijuoja raštą.	- paveikslėlius, iliustracijas, jas apibūdinti, aptarti. - Sudaro sąlygas vaikams nuolat girdėti taisyklingą, spalvingą, rišlią suaugusiųjų kalbą, skatina ją mėgdžioti. - Plečia žodyną, aiškina nežinomų žodžių reikšmę. - Kalbos ugdymą vykdo spontaniškai ir tikslingai, sudarydamas įvairias situacijas: žodiniai žaidimai, inscenizacijos, vaidinimai. - Incijuoja individualius pokalbius su vaiku. - Sukuria vaikų kalbinį aktyvumą skatinančią aplinką: inicijuoja vaikų pokalbius, diskusijas. - Skatina vaikus spontaniškai improvizuoti, fantazuoti. Padeda užrašyti jų mintis, pasakojimus. - Sistemiškai ir kryptingai stebi ir vertina vaiko kalbos pokyčius ir pažangą. - Organizuoja parodas, išvykas, ekskursijas.
	Vaiko galia: BESIRŪPINANTIS SAVIMI	
	Pasiekimų sritis – kasdienio gyvenimo įgūdžiai: <i>Vertybinės nuostata:</i> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.	
	Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	
	0-3 metai	
	Vaiko mokymosi gairės Maisto ragavimas ir valgymas: Vaikas ragauja įvairų maistą, įskaitant skirtingai paruoštas daržoves ir vaisius, ir išreiškia savo reakciją, jei kažkas jam nepatinka ar kelia diskomfortą. Savęs priežiūra ir saugumas: Suaugusiųjų padedamas, vaikas pradeda naudotis tualetu, apsirengia ir nusirengia pats. Jis mokosi laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauke, pavyzdžiui, žaidimų aikštelėse. Maisto vartojimo savarankiškumas: Vaikas mokosi valgyti savarankiškai, naudodamas šaukštą, šakutę ir geria iš puodelio. Taip pat bando gaminti maistą: laužyti, mirkyti ar tepti produktus. Tualetų ir savęs priežiūra: Vaikas rodo, kai jaučia diskomfortą ar šlapumą, ir nori eiti į tualetą. Jis pradeda savarankiškai valytis nosį, plauti rankas ir veidą bei naudoti rankšluostį.	Pedagogo mokymo gairės - Skatina vaikus valgyti pirštais. - Tirštą maistą duoda valgyti tik šaukšteliu, skystą iš puodelio. - Moko vaiką laikyti šaukštelį, puodelį. - Pratina būti savarankišku. - Skatina vaikus sėstis ant puoduko. - Skatina vaikus apsirengti. - Kuria žaidybines situacijas, skatinančias vaiką panaudoti savo mokėjimus ir įgūdžius. - Skatina ragauti ir valgyti įvairų maistą. - Skatina valgant naudotis įrankiais. - Moko taisyklingai naudotis tualetu. - Kalba su vaikais apie švarą. - Sistemiškai skatina sudėti žaislus į vietą.
	4-6 metai	
	Vaiko pasiekimai Savarankiška higiena ir maisto ruošimas: Vaikas pats plauna rankas, prausiasi veidą, tinkamai naudoja higienos priemones ir padeda ruošti maistą – pjausto, plauna vaisius, daržoves bei gamina paprastus užkandžius. Apsirengimas ir tvarka: Vaikas savarankiškai apsirengia ir nusirengia, susitvarko savo drabužius bei žaislus, rodo atsakomybę už savo asmeninę aplinką.	Pedagogo mokymo gairės - Skatina vaikus savarankiškai apsirengti. - Moko vaikus taisyklingai plautis rankas, veidą. - Primena vaikams, kad čiaudint ir kosint reikia prisidengti burną ir nosį. - Skatina susitvarkyti žaislus. - Skaityti, kuria kūrinėlius apie saugų elgesį. - Savo pavyzdžiu rodo kaip taisyklingai naudotis stalo įrankiais.

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	• Sveikatos ir maisto pasirinkimai: Vaikas atskiria sveiką ir nesveiką maistą, renkasi sveikus produktus, supranta jų naudą augimui ir geba paruošti sveikus užkandžius. • Saugumo taisyklės: Vaikas laikosi pagrindinių saugumo taisyklių – žino šviesoforo spalvų reikšmes, kaip saugiai pereiti gatvę, kada pasakyti „stop“ ar „ne“, ir kur kreiptis pagalbos. • Elgesys prie stalo: Vaikas taisyklingai naudoja stalo įrankius, laikosi valgymo taisyklių, pats serviuoja stalą ir po valgio tvarkingai susitvarko.	• Supažindina su šviesoforu. • Kviečia vaikus į talką dengiant stalą. • Skatina vaiko savarankiškumą. • Organizuoja viktorinas, projektus apie saugų elgesį. • Diskutuoja su vaikais kaip konfliktus spręsti taikiai. • Kartus su vaikais kuria saugaus elgesio taisykles. • Diskutuoja su vaikais sveikos gyvensenos klausimais. • Organizuoja kūrybines veiklas skatinančias vaikus tyrinėti, atrasti, išmokyti sveikos gyvensenos įgūdžių. • Skaito, aiškina, nagrinėja grožinės literatūros kūrinius. • Organizuoja edukacines išvykas į gaisrinę, ligoninę, policiją.
	Pasiekimų sritis – fizinis aktyvumas: Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.	
	Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	
	0-3 metai	
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	• Pagrindiniai judėjimo įgūdžiai: Vaikas ropoja, šliaužia, atsistoja ir pradeda vaikščioti savarankiškai ar laikydamasis už baldų, siekdamas tikslingų motorinių įgūdžių lavinimo. • Judėjimas ir koordinacija: Lavina koordinaciją, žaisdamas su kamuoliu – ridena, mēto, spardo jį, keičia judėjimo kryptį ir greitį, neprarasdamas pusiausvyros. • Smulkiosios motorikos įgūdžiai: Tikslingai perkelia daiktus tarp rankų, veria sagas, uždeda lipdukus, atlieka riešo judesius ir ploja rankomis, rodo augančią rankų judesių kontrolę. • Pusiausvyros lavinimas: Vaikas atsispiria kojomis, ropoja per kliūtis, lipa laiptais, bėgioja keisdamas kryptį ir greitį bei nušoka nuo laiptelio, lavindamas pusiausvyrą. • Judesių derinimas: Derina rankų ir akių judesius – ridena kamuolį, gaudo jį abiem rankomis, lipa laiptais pakaitiniu žingsniu ir atlieka koordinuotus judesius kojomis bei rankomis.	• Skatina vaikus ropoti, eiti padėdamas žaislus vaikų regėjimo lauke. • Siūlo vaikams dėlioti žaislus, žaisti su kamuoliukais. • Siūlo vaikams žaidimus įtvirtinančius vaiko judėjimą. • Skatina vaikus žaisti su kaladėlėmis, konstruktoriais. • Organizuoja veiklas lavinančias smulkiają motoriką. • Organizuoja siužetinius žaidimus, kuriuose vaikai skatinami judėti, įveikti kliūtis. • Skatina vaikus žaisti su kamuoliu. • Skatina vaikų aktyvumą.

4-6 metai		
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Pusiausvyra ir judėjimo įgūdžiai: Vaikas geba stovėti ant vienos kojos, vaikščioti siaura linija, lipti laiptais be pagalbos, važiuoti balansiniu dviračiu ar triračiu. Taip pat šokinėja ant vienos kojos, šoka į tolį ir aukštį, bėga ilgesnius atstumus, laipioja kopėčiomis, lipa ant įvairių paaukštinimų ir nuo jų nušoka. Smulkioji motorika ir rankų-akies koordinacija: Vaikas taisyklingai laiko rašiklį, piešia figūras, kerpa žirkėmis, manipuliuoja smulkiais daiktais – pina kasas, veja virveles, riša kilpas, veria sagas ant virvelių, sprigtu svaityti rutuliukus, tiksliai valdyti pieštuką ir žirkles. Socialiniai ir sportiniai įgūdžiai: Vaikas dalyvauja judriuose žaidimuose poroje ar grupėje, žaidžia su kamuoliu (meta, pagauna, taiko į taikinį), derina veiksmus su draugais sportiniuose žaidimuose. Mokosi savarankiškumo – įpila vandens į piltuvėlį, sagsto sagas, užtrauktukus, rengiasi ir nusirengia. Judesių koordinacija ir fizinis aktyvumas: Vaikas išlaiko pusiausvyrą ant vienos kojos, vaikšto siaura linija, lipa laiptais be pagalbos, bėga keisdamas tempą, šokinėja abiem ir viena koja. Valdo triratuką, balansinį dviratį, lipa kopėtėlėmis, meta, spiria ir pagauna kamuolį, prisitaiko žaisdamas judriuosius žaidimus.	- Siūlo vaikams įvairias žaidybines situacijas kuriose vaikai galėtų vaikščioti ant pirštų galų, kulnų. - Sudaro vaikams sąlygas važinėti dviratuku ir paspirtuku. - Organizuoja žaidimus kuriuose vaikai skatinami sudėti, kišti įvairius daiktus į dėžutes, minkyti tešlą, kirpti įvairias formas, vėliau jas klijuoti. - Žaidžia su vaikais pirštų žaidimus. - Parūpina įvairios gamtinės medžiagos (gilių, kaštonų, pupų, žirnių ir kt.) kurias vaikai galėtų rūšiuoti, dėlioti iš vieno indo į kitą. - Siūlo vaikams veiklas kuriose jie galėtų atlikti ritminius judesius pečiais, galva, muštų kamuolį, mestų į viršų, ėjimą keistų bėgimu. - Organizuoja estafetes, ir kitus judriuosius žaidimus lavinančius vaikų judėjimo gebėjimus. - Parūpina įvairaus sportinio inventoriaus. - Skatina vaikus pieštuku apibrėžti įvairius daiktus, trafaretus. - Sudaro sąlygas vaikams veikti su pipete, verti ant siūlo, segti skalbinių segtukus. - Organizuoja vaikams įvairias estafetes, sudaro galimybę vaikams žaisti žaidimą „Klasės“, šokinėti per gumytę.
Vaiko galia: JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI		
Pasiekimų sritis – aplinkos pažinimas: Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.		
Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.		
0-3 metai		
AŠ IR BENDRUOMENĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Aplinkos suvokimas ir reakcijos: Vaikas domisi savo aplinka, reaguoja į įvairius vaizdus, kvapus ir garsus, atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus ir rodo savo emocijas bei reakcijas per mimiką ar gestus. Gamtos pažinimas ir orientacija: Vaikas žino kai kuriuos gamtos reiškinius, gyvūnus, augalus, geba įvardyti daiktus ir jų paskirtį, taip pat orientuojasi savo grupės ir darželio aplinkoje. Jis gali parodyti paros dalių seką ir jausti, kiek trunka įvairios veiklos (ilgos ar trumpos). Aplinkos pažinimas ir tyrinėjimas: Vaikas domisi ir apžiūrinėja savo rankas, netoliese esančius daiktus, gyvosios gamtos objektus, aktyviai tyrinėja aplinką. Patikusių objektų pasirinkimas ir džiaugsmas: Vaikas parodo, kas jam patinka — augalas, gyvūnas ar kultūrinės aplinkos daiktas — ir renkasi būti tam tikroje aplinkoje, kurioje jam malonu ir džiaugiasi ten esančiais objektais.	- Padedą vaikui pamatyti daiktus iš skirtingų perspektyvų: arti, toli, priekio ir pan. - Rodo vaikui jo atvaizdą veidrodyje, parūpina, kad vaiko aplinkoje būtų kontrastingo dizaino daiktų. - Skatina vaikus veikti su daiktais, įvardija daiktus ir veiksmus. - Skatina vaikus kalbėti apie tai ką jie veikia. - Sudaro galimybes vaikams žaisti įvairius loginius žaidimus: dėlionės, konstruktoriai, kaladėlės ir pan. - Skatina vaikus stebėti ir įvardinti artimiausioje aplinkoje esančius daiktus ir reiškinius. - Inicijuoja ir skatina vaikų pokalbius apie gyvūnus, augalus, savo kūno dalis. - Kartu su vaikais stebi vaizdo įrašus, knygas apie gamtą ir socialinę aplinką

4-6 metai		
	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Aplinkos pažinimas ir vietos žinojimas: Vaikas pažįsta savo gyvenamąją vietą, geba pasakyti miesto ir gatvės pavadinimus, atpažįsta gyvūnų, augalų ir gamtos reiškinius. Žino metų laikų pavadinimus, paros laikus ir juos atitinkančius požymius. Gamtos ir žmogaus ryšiai: Vaikas atpažįsta naminius ir laukinius gyvūnus, skiria daržoves, vaisius, uogas ir žino jų panaudojimą maistui. Supranta savo šeimos, gimtojo miesto tradicijas, gali savarankiškai orientuotis aplinkoje (pvz., nueiti į salę ar biblioteką). Pasakoja apie savo šeimą ir žino svarbius asmeninius duomenis, tokius kaip namų adresas. Laiko ir gamtos reiškinių suvokimas: Vaikas pradeda suprasti praeitį, dabartį ir ateitį, gali pasakoti, ką veikė vakar, ką daro šiandien ir ką darys rytoj. Žino dangaus kūnų, gamtos reiškinių ir jų ryši su kasdieniu gyvenimu, pastebi skirtumus tarp gyvūnų ir augalų. Moka prižiūrėti augalus, stebi jų augimą ir supranta jų gyvenimo ciklus. Pagarba gamtai ir išteklių tausojimas: Vaikas rodo pagarbą tiek gyvajai, tiek negyvajai aplinkai, pradeda suprasti išteklių taupymo svarbą ir paaiškina, kodėl juos reikia tausoti. Gamta ir aplinka: Vaikas domisi gamta, stebi gyvūnus, augalus ir jų savybes, klausinėja apie gyvūnų elgseną, jų jauniklius, atskiria išskirtinius bruožus, stebi dangaus kūnus ir tyrinėja žemėlapi. Be to, aktyviai dalyvauja rūšiuodamas atliekas ir taupydamas išteklius.	- Sudaro galimybę stebėti augalus ir gyvūnus gamtoje ir namų aplinkoje. - Skatina vaikus kalbėti apie stebimų gyvūnų ir augalų kūno dalis, išvaizdą, apie tai ko jiems reikia, kad augtų, kaip juos saugoti, prižiūrėti. - Skatina vaikus stebėti orus, metų laikus ir gamtos pokyčius, kurie tuo metu vyksta. - Sudaro galimybę tyrinėti, kaip daiktai juda ir kaip juos pajudinti: pučiant, traukiant, stumiant, sukant, supant, skandinant. - Organizuoja išvyką į gamtą, muziejus, teatrą, tėvų darbovietes ir pan. - Kuria vaikams situacijas kuriose jie galėtų ragauti daržoves, vaisius, uogas, aiškina kaip jos vartojamos maistui. - Suteikia progą vaikams tyrinėti judėjimą: skridiniai, magnetai, supynės. - Skatina vaikus domėtis šeimos tradicijomis apie jas kalbėti. - Įtraukia tėvus į ugdomojo proceso organizavimą. - Sudaro galimybę vaikams pažinti gamtinę ir socialinę aplinką stebint artimiausius objektus, kraštovaizdžius, augalus, gyvūnus, statinius, paminklus ir kt. - Organizuoja netolimas išvykas, pagal galimybes keliauja pesčiomis ir autobusais. - Sudaro sąlygas vaikams eksperimentuoti ir tyrinėti, išbandyti nebereikalingus prietaisus. - Siūlo vaikams nagrinėti žemėlapius, supažindina su giminės medžiu, organizuoja ekskursijas į tėvelių darbovietes bei kviečia tėvelius papasakoti apie savo profesijas grupėje. - Naudoja vaizdo įrašus apie Respublikoje švenčiamas tradicines šventes, fotoalbumus apie gamtą, kalba apie tai ką juose mato. - Supažindina su atliekų panaudojimo galimybėmis ir siūlo daryti įvairius darbelius iš jų.
Pasiekimų sritis – santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais.		
Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.		
0-3 metai		
AŠ IR BENDRUOMENĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Prierašumas ir bendravimas: Vaikas atpažįsta juo besirūpinantį suaugusįjį, siekia jo artumo, džiaugiasi jį pamatęs. Pats inicijuoja bendravimą ir dažnai vykdo paprastus prašymus. Tarpusavio sąveika: Mėgsta būti tarp kitų vaikų, juos liesti, mėgdžioti veiksmus, trumpai įsitraukia į kitų žaidimus. Audringai reiškia teises į savo žaislus ir kartais siekia kitų vaikų daiktų.	- Palaiko akių kontaktą su vaiku, jam nusišypso, parūpina vaikui įdomių žaislų. - Užtikrina vienodą dienos ritmą kaip ir namuose. - Rodo asmeninį dėmesį vaikui. - Padrąsina ir paskatina vaiką, pozityviai reaguoja į vaiko pyktį, aiškinasi jo priežastį. - Pristato vaikams naujus žaislus, aplinkas, keletą kartų pakartoja veiksmus su naujais žaislais, tik po to skatina jais žaisti.

• Aplinka ir savarankiškumas: Naujas situacijas ir žmones stebi ramiai, kai šalia yra artimas suaugęs. Mėgdžioja suaugusiųjų veiksmus, savaip juos pritaiko žaidimuose, tačiau kartais užsispiria ir nepriima pagalbos. • Bendravimas ir prierašumas: Vaikas seka suaugusiojo mimiką, gestus, ir rodomus objektus, dalijasi emocijomis. Jis tiesia rankas, ieško artumo su pažįstamu suaugusiuoju, tačiau, būdamas šalia, drąsiau tyrinėja naują aplinką ir žmones. • Sąveika su kitais vaikais: Mėgsta žaisti greta kitų vaikų, stebi, mėgdžioja jų veiksmus, ir stengiasi patraukti dėmesį geranoriškais veiksmais. Kartais siekia įtvirtinti savo nuosavybės jausmą (pvz., „Mano“) ar atiminėja žaislus, tačiau taip pat mėgina dalintis.	• Skatina vaiko savarankiškumą, įsitraukia į vaikų organizuojamus žaidimus: valgo blynus, geria kavą, perka produktus ir kt. • Parenka tinkamus bendravimo būdus kai vaikas užsispiria – pasiūlo jam rinktis vieną iš dviejų. • Skatina vaikus bendrauti, tačiau stebi, kad jie neužgautų vienas kito. • Skatina vaikus žaisti greta vienas kito, parūpina pageidaujamų žaislų. • Stebi vaikus, stabdo netinkamus veiksmus ir paaiškina, kodėl negalima taip elgtis. • Organizuoja žaidimus, kuriuose vaikams reikia ką nors daryti paeiliui arba keliems vienu metu. • Pasirūpina, kad grupėje būtų po kelis tokius pačius žaislus. • Komentuoja vaikų draugiškus veiksmus, skatina vaikus veikti drauge. Užtikrina vaikų saugumą.
4-6 metai	
Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
• Bendravimas ir draugystė: Vaikas palaiko ilgalaikę draugystę su vienu ar keliais vaikais, kartu su bendraamžiais žaidžia bendrus žaidimus, tariai dėl vaidmenų ir taisyklių. Geranoriškai veikia su kitais, domisi jų skirtumais ir juos toleruoja. • Savikontrolė ir santykiai su suaugusiais: Pasitiki pedagogais, lengvai atsiskiria nuo tėvų, nusiteikęs mandagiai bendrauti, net kai jo nuomonė priešinga. Tikrina elgesio ribas derėdamasis ar atsisakdamas, supranta, koks elgesys yra geras ar blogas. • Problemų sprendimas ir bendradarbiavimas: Randa nesutarimų sprendimo būdus, prašo pagalbos, kai reikia. Prisideda prie grupės taisyklių kūrimo, dalinasi žaislais, palaukia savo eilės ir padeda kitiems vaikams. Pats įtraukia suaugusiuosius į veiklas, moka kreiptis pagalbos nutikus nelaimei. • Bendravimas ir bendradarbiavimas: Vaikas geba žaisti ir vykdyti veiklą poroje ar grupelėje, derina norus, veiksmus ir idėjas, sprendžia nesutarimus. Inicijuoja žaidimus, siūlo vaidmenis ir derasi dėl taisyklių. Kartu su kitais kuria bendrus projektus, diskutuoja apie bendravimo ir elgesio taisykles, išklauso kitų nuomones, stengiasi suprasti ir užjausti. • Kūrybiškumas ir socialinė patirtis: Vaidmenų ir kūrybiniuose žaidimuose spontaniškai išreiškia savo emocijas, išpūdžius, atkartoja matytus veiksmus. Noriai bendrauja su vaikais iš kitų socialinių, kalbinių, kultūrinių aplinkų, domisi skirtumais ir juos priima.	• Inicijuoja pokalbius apie šeimą. • Skatina vaikus pasakyti savo norus, sumanymus, idėjas, drąsiai išsakyti savo nuomonę, mintis, teikti pasiūlymus, diskutuoti. • Skatina vaikus kalbėtis apie savo jausmus. • Organizuoja tėvų dienas, vakarus, susitikimus su įdomiais žmonėmis. • Padeda vaikams laikytis tvarkos, kontroliuoti savo elgesį. • Įsitraukia į vaikų organizuojamus žaidimus. • Kalbasi su vaikais apie tai kam naudingos elgesio taisyklės, kodėl reikia jų laikytis. • Dalyvauja kuriant grupės taisykles. • Suteikia informaciją apie nesaugų elgesį, pavojingas vietas, netinkamo elgesio pasekmes. • Kuria žaidimams palankias sąlygas: parūpina žaislų, skiria pakankamai laiko, vietas. • Skatina vaikus taikiai spręsti nesutarimus. • Padeda į žaidimą įsitraukti kitų atstumtiems vaikams. • Komentuoja priimtinius ir nepriimtinius vaiko veiksmus, primena elgesio taisykles. • Siūlo įvairios veiklos, turtinančios vaikų patirtį apie bendruomenę, žmones, jų veiklą, panašumus ir skirtumus. • Tarpininkauja vaikams ieškant išeičių konfliktinėje situacijoje. • Skatina vaikų bendradarbiavimą. Siūlo veiklas kurios skatina vaikus veikti drauge. • Inicijuoja pokalbius apie draugus ir draugystę. Atkreipia vaikų dėmesį į tinkamus jų poelgius bei santykius su kitais.
Vaiko galia: PASITIKINTIS	
Pasiekimų sritis – savireguliacija ir savikontrolė:	

Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį.		
Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.		
0-3 metai		
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Raminimosi būdai ir emocijų valdymas: Vaikas nusiramina, kai yra prigludžiamas, kalbinamas, nešiojamas arba klausosi raminančios muzikos ar dainavimo. Pats ieško nusiramimo būdų, pavyzdžiui, apkabina mėgstamą žaislą ar šaukiasi suaugusiojo. Reaguodamas į suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją ir žodžius, pradeda valdyti savo emocijas ir veiksmus. Žaisdamas kalbasi su savimi, mokosi reguliuoti emocijas ir bando laikytis suaugusiojo prašymų bei susitarimų. Reakcijos ir savarankiškas nusiramimas: Vaikas sutelkia dėmesį į žaislą, seka jį akimis. Nusiramina paimtas ant rankų ar priglaustas, reaguoja į suaugusiojo balsą – šypsosi, jei balsas linksmas, arba verkia, jei piktas. Pargriuvęs parodo, kur skauda, ir nurimsta, kai yra raminamas. Socialinis ir emocinis bendravimas: Vaikas rodo ženklus, kai reikia nusiramimo, lipa ant suaugusiojo kelių. Sudrausmintas geba susilaikyti nuo konfliktų. Kai kas nors nepatinka, nueina šalin, atsisako veiklos arba ieško suaugusiojo pagalbos. Pats renkasi žaislus ir draugus, prašo norimo daikto vietoj to, kad jį atimtų, ir paprašytas priima kitą vaiką į žaidimą. Mokosi savarankiškai spręsti nesutarimus ir geranoriškai bendrauti su kitais.	- Kurti mažai kintančia, saugią aplinką. Ko dažniau paimti ant rankų. - Kalbant ar dainuojant naudoti įvairias intonacijas: ramiai, liūdnai, linksmi. - Nustato vaikui jo veiklai būtinus apribojimus ir nuosekliai jų laikosi. - Vaiko elgesiui reguliuoti taiko veido mimiką, parodo kaip reikia elgtis vienoje ar kitoje situacijoje. - Siūlo vaikams žaislų ar priemonių padedančių išreikšti jausmus. - Įrengia grupėje nusiramimo vietą, parodo vaikams būdus padedančius nusiraminti. - Paaikškina vaikams kaip netinkamas jų elgesys skaudina kitus, pagiria kai vaikas elgiasi tinkamai.
	4-6 metai	
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Emocijų valdymas ir nusiramimas: Vaikas pradeda valdyti savo emocijas kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino ar supykde, ir gauna suaugusiojo palaikymą. Jis sugeba tiksliai sutelkti dėmesį ir reguliuoti emocijų intensyvumą priklausomai nuo situacijos. Savireguliacija ir taisyklių laikymasis: Vaikas laikosi nustatytos tvarkos ir žaidimo taisyklių, dažniau išreiškia jausmus žodžiais ir mimika. Jis primena tinkamo elgesio taisykles ir bando jų laikytis be suaugusiojo priežiūros, nusiraminęs klausydamasis ramios muzikos ar pabuvęs vienas. Savarankiškas elgesys ir atsipalaidavimas: Vaikas taiko įvairius nusiramimo ir atsipalaidavimo būdus, supranta taisyklių prasmę ir naudingumą. Jis stengiasi suvaldyti savo pyktį ir dažniausiai laikosi nustatytų taisyklių, ieškodamas taikių sprendimų. Emocijų išraiška ir konfliktų sprendimas: Vaikas aiškiai pasakoja suaugusiam, kaip jaučiasi, ir stengiasi tartis dėl žaislų. Konfliktus sprendžia žodžiais, ne veiksmais, dalinasi žaislais, drausmina išdykaujančius ir siekia taikių sprendimų, kad neskaudintų kitų.	- Skatina vaikus laikytis susitarimų, taisyklių, tam tikros tvarkos. Nustato ribas, kurias peržengus žaidimai gali tapti pavojingi. - Motyvuoja vaiką pabaigti tai, ką jis pradėjo, padeda jam. - Skatina vaikus tartis, ateiti pasidalinti mintimis apie jausmus, konfliktines situacijas. - Siūlo žaidimus, padedančius spręsti konfliktines situacijas ir rasti tinkamą išeitį. - Kalbasi apie tinkamas emocijų raiškos būdus. - Sukuria erdves kuriose vaikai galėtų pabūti „vienai“, klausytis muzikos, atsigulti, pavartyti knygą ir pan. - Pasakoja istorijas, nutikimus, kurių veikėjai pozityviai sprendžia konfliktus. - Skatina vaiko pastangas pačiam spręsti konfliktus. - Išklauso vaiką, padeda jam išreikšti savo jausmus ir nusiraminti.

Pasiekimų sritis – savivoka ir savigarba Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.		
Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.		
0-3 metai		
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	• Savęs atpažinimas ir kūno sąmoningumas: Vaikas pradeda reaguoti į savo vardą ir tyrinėti savo kūną, atpažindamas rankas ir kojas bei pavadindamas kelias kūno dalis. Stebėdamas save veidrodyje ar nuotraukose, jis atpažįsta save ir gali pasakyti savo vardą. • Emocinis atsakas ir savivertė: Vaikas džiaugiasi, kai aplinkiniai maloniai su juo bendrauja, krykštauja ir juokiasi. Jis jaučiasi svarbus, išreiškia savo norus ir turi mėgstamus žaislus bei veiklas. Jis taip pat džiaugiasi savo judėjimo galimybėmis ir didžiuojasi savo pasiekimais. • Socialinis bendravimas ir savarankiškumas: Vaikas domisi kitais vaikais, kalba pirmuoju asmeniu ir skiria mergaites nuo berniukų. Siekia savarankiškumo, sakydamas „aš pats“, rodo prierašumą tėvams ir pasitikėjimą suaugusiesiems grupėje. Jis teigiamai reaguoja į aplinką, įprastus žaidimus, daineles ir domisi kultūriniais simboliais.	• Laikosi pastovaus dienos režimo ir ritualų. • Dažnai kreipiasi į vaiką vardu, įvardijant jo jausmus ir veiksmus. • Žaidžia lietuvių liaudies žaidimus, kykavimus, skatina vaikus kartoti judesius, garsus. • Organizuoja žaidimus skatinančius vaikus vartoti kūno dalių pavadinimus. • Vaikui skiria pakankamai dėmesio – domisi ką jis veikia, pagiria, pasidžiaugia pasiekimais. • Naudoja tik būtinus draudimus. • Skatina vaikus kalbėti apie save. Žaidžia su vaikais žaidimus „mano – tavo“ ir pan.
	4-6 metai	
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	• Savęs atpažinimas ir teigiamas vertinimas: Vaikas pradeda suprasti, kad turi savo jausmų pasaulį, teigiamai vertina save ir atpažįsta savo išvaizdos panašumus ar skirtumus su kitais vaikais. Jis apibūdina savo fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai ir kultūrai, ir suvokia savo norus bei gebėjimus. Domisi savo šalies kalba, kultūra ir simboliais, taip pat išskiria panašumus ir skirtumus su kitomis kultūromis. • Socialinis bendravimas ir savarankiškumas: Vaikas dalinasi savo patirtimi su tėvais ir draugais, pasakoja apie savo veiklas namuose ir darželyje. Jis bendrauja apie tai, kaip jaučiasi, ir geba paaiškinti, kodėl nuskriaustas vaikas gali jaustis liūdnas. Vaikas taip pat ieško taikių problemų sprendimo būdų žaidžiant su draugais ir supranta, kad smurtas nėra geras sprendimas. • Kultūrinė tapatybė ir bendruomenės dalyvavimas: Vaikas aktyviai dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos veiklose, prisideda prie sprendimų priėmimo ir domisi kultūriniais simboliais, kalbomis bei žmonių gyvenimo būdu. Jis supranta, kad visi žmonės yra lygūs ir domisi tiek savo šalimi, tiek kitomis šalimis, jų vertybėmis, pareigomis ir teisėmis.	• Organizuoja veikla skatinančias vaikus tyrinėti save, savo kūną, žmonių panašumus ir skirtumus, pomėgius, jausmus ir kt. • Skatina vaikus kalbėti, pasakoti apie naujus įspūdžius veiklas su draugais, šeimos nariais. • Stebi ar neatsiranda nepakankamo savęs vertinimo ženklų. • Inicijuoja žaidimus skatinančius vaikus kalbėti apie savo šeimą, jausmus, ateitį, dabartį. • Inicijuoja pokalbius su vaikais apie jų šeimas, tėvėlių darbus, šventes. • Nuolat skatina vaiką, esant poreikiui teikia pastabas konkrečiam jo poelgiui. • Skatina vaikus keisti žaidimo partnerius, sakyti komplimentus. • Skatina vaikus rinktis veiklas pačiam, nepažeidžiant savo ir kitų saugumo bei nustatytų elgesio taisyklių.

Pasiekimų sritis – emocijų suvokimas ir raiška:

Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.

0-3 metai

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Emocijų išraiška ir atpažinimas: Vaikas išreiškia emocijas per mimiką, kūno judesius ir garsus, parodydamas džiaugsmą, liūdesį, baimę ir pyktį. Jis pradeda atpažinti kito vaiko ar suaugusiojo emocijų išraiškas, reaguodamas į jas skirtingai (pvz., pasitraukia nuo piktų žmonių, glosto nuliūdusius). Emocijos tampa pastovesnės, tačiau išlieka greita nuotaikų kaita. Emocijų atpažinimas ir reakcijos: Vaikas pradeda atpažinti savo jausmus ir naudoti žodžius, apibūdinančius emocijas, pavyzdžiui, sako „Aš piktas!“ arba rodo emocijų pavadinimus. Jis taip pat atpažįsta emocijas pas kitus, pavyzdžiui, rodo, kad kitas vaikas verkia, arba paguodžia verkiantį vaiką, pasiūlydamas žaislą. Emocinė reakcija į aplinką: Vaikas išreiškia emocijas priklausomai nuo situacijos: džiaugiasi žaidžiant su suaugusiaisiais, jaučia nerimą, kai yra paliekamas vienas arba susitinka su nepažįstamais žmonėmis, ir patiria džiaugsmą, kai tėvai grįžta. Jis taip pat rodo empatiją ir rūpestį, stengiasi paguosti kitus vaikus, kai jie yra nusiminę.	- Pastebėti kūdikio emocijų reiškimo ženklus, juo pasirūpinti. - Kartu su vaiku veidrodyje stebėti save kai yra liūdnas, piktas, linksmas. - Skatinti vaikus pabendrauti su kitais vaikais. - Kalbinant vaiką įvardinti jo reiškiamas emocijas. Skaityti vaikams knygeles kuriose veikėjai yra skirtingų nuotaikų, dainuoja skirtingų nuotaikų daineles. - Skatinti vaikus reikšti užuojautą draugams: „pagailėti“ kai draugas verkia, jam liūdna ir kt. - Skatina vaikus naudoti atsiprašymo ir susitaikymo ritualų.

4-6 metai

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Vaiko mokymosi gairės	Pedagogo mokymo gairės
	Emocijų atpažinimas ir raiška: Vaikas pasakoja apie savo emocijas ir jų kaitą per dieną, geba atpažinti ir pavadinti pagrindines emocijas, tokias kaip džiaugsmas, pyktis, liūdesys. Jis supranta, kad skirtingose situacijose jaučiame skirtingas emocijas, ir tai išreiškia veido mimika, kūno kalba bei žodžiais. Vaikas taip pat pradeda kalbėtis apie jausmus su kitais, klausia ir paaiškina, kodėl kas nors pyksta arba verkia. Emocijų atpažinimas kitų žmonių elgesyje: Vaikas geba atpažinti ir reaguoti į kitų emocijas, remiasi veido išraiškomis, kūno pozomis ir balsu. Jis pastebi kitų emocijas ir reaguoja į jas, pavyzdžiui, jei kitas vaikas yra nusiminęs, jis dažnai bando jį paguosti. Taip pat žaisdamas, vaikas atpažįsta, kodėl kiti vaikai jaučia tam tikras emocijas ir stengiasi jas suprasti bei geranoriškai padėti. Emocijų reguliavimas ir konfliktų sprendimas: Vaikas žino, ką reikia daryti, kai kas nors erzina ar atima žaislus, ir nesivelia į konfliktines situacijas. Jis pradeda suprasti, kad kai kurie veiksmai ir žodžiai gali žiisti kitų jausmus ir stengiasi to vengti. Bendraudamas ir žaisdamas, vaikas dažnai apibūdina savo jausmus ir sprendžia kylančias problemas su pedagogo pagalba, parodydamas emocinį brandumą ir gebėjimą valdyti emocijas.	- Kalbasi su vaikais apie tai, ką jis jaučia, parodo, kad supranta vaiko jausmus, padeda įvardinti emocines būsenas. - Sudaro galimybę vaikams žymėti savo nuotaiką. - Siūlo vaikams žaidimų skatinančių tyrinėti ir imituoti kitų žmonių nuotaiką, padeda išmokti tokių emocijų raiškos būdų, kurie leistų jam pasijusti geriau, tačiau neskaudintų kitų - Skaitydamas kūrinius atkreipia dėmesį į intonaciją, veikėjų veiksmus, poelgius, nuotaikas. - Skatina vaikus laikytis sutartų taisyklių.

V. VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA IR UGDYMOSI TĘSTINUMAS

Pedagogai sistemingai vertina, fiksuoja kiekvieno vaiko daromą pažangą, informuoja tėvus apie vaiko pasiekimus, ugdymosi poreikius ar iškilusias problemas. Nustatoma, ko vaikas pasiekė aštuoniolikoje ugdymosi pasiekimų sričių, kokia vaiko pažanga, kokie jo ypatingi raidos įgūdžiai ir tobulintos sritys. Apibendrinamąjį vertinimą Kauno Tirkiliškių mokykla- darželis atlieka du kartus per metus- rudenį ir pavasarį.

Įrodymai apie vaikų pasiekimus renkami **stebėjimo aprašai** (pedagogas stebi ir aprašo natūraliai vykstančius procesus, fotografuoja, daro garso ir vaizdo įrašus nekeisdamas sąlygų), organizuojama **veiklos produktų analizė** (piešiniai, keramikos darbeliai, bendri projektai, kalba, žaidimo siužetai) ir rengiami **individualūs pokalbiai su tėvais** (tai padeda derinti tėvų ir pedagogų požiūrį į vaiką, matyti ne tik jo pasiekimus, bet ir problemas, kartu jas spręsti).

Vaiko pasiekimų įrodymai yra grupuojami pagal įstaigos ikimokyklinio ugdymo programos struktūrą ir Pasiekimų apraše pateiktas ugdymosi pasiekimų sritis. Pagal tai sudaromas vaiko pažangos ir pasiekimų stebėjimo aprašas. Pasiekimų aplankale kaupiami vaiko darbeliai, kalbėjimo pavyzdžiai, elgesio situacijų aprašymai ir kita medžiaga. Į pasiekimų aplanką dedami tik tie įrodymai, kurie pateikia naują informaciją apie vaiko žinias ir supratimą, gebėjimus ir nuostatas, rodo jų tobulėjimą, išryškina jų gabumus, interesus bei atskleidžia ugdymosi poreikius. Renkant vaikų pasiekimų įrodymus būtina atrasti esminius vaiko pasiekimų požymius ir juos fiksuoti. Pasiekimų aplankas gali būti sudaromas kaip segtuvas, albumas ar kompiuterinė laikmena.

Sunkumų ugdymosi procese turinčių vaikų pasiekimų vertinimas atliekamas vadovaujantis aukščiau minimais principais, metodais, naudojant tuo pačius vertinimo instrumentus. Sunkumų turinčių vaikų pasiekimus vertina: pedagogas, specialistai, Vaiko gerovės komisija.

Ikimokyklinio ugdymo tęstinumas atsispindi priešmokyklinio ugdymo programoje numatytose kompetencijos. Ugdymo turinys, vaiko galios ir pasiekimo sritys tiesiogiai susisieja su komunikavimo, kultūrine, kūrybiškumo, pažinimo, pilietiškumo, skaitmenine, socialine, emocine ir sveikos gyvensenos kompetencijomis.

